

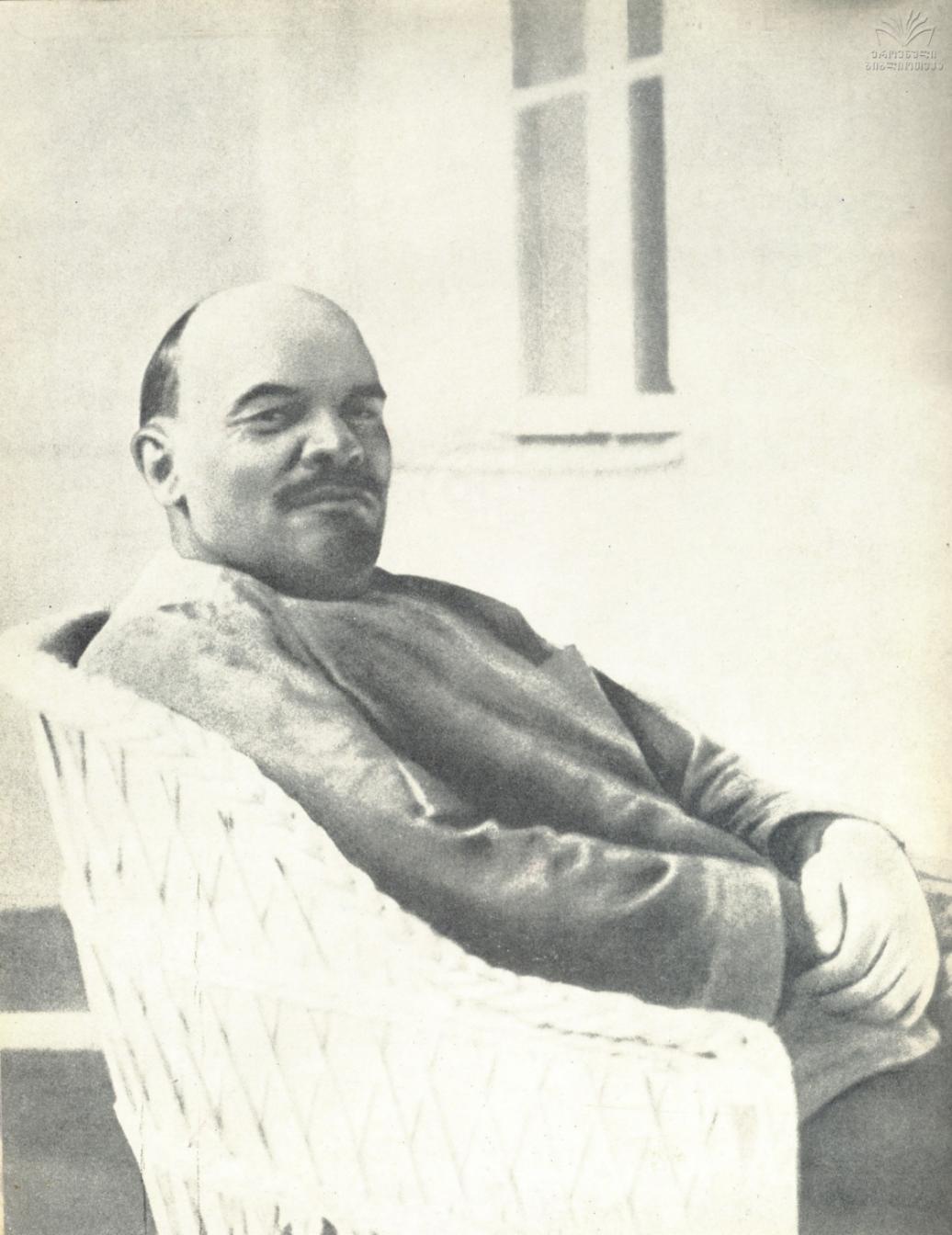
© 1969
All Rights Reserved

F 558
1969

თავმოვლა
№ 10-1969 წ.

თავმოვლა

მეცნიერული მნიშვნელობის ლენინიანი

პ. ი. ლენინის
დაბადების
100
წლისთავისათვის

F3306

ახლოდება მშრომელი კაცობრიობის ბრძენ ბელადის ვ. ი. ლენინის დაბადების 100 წლისთავი. ამ ღირსშესანიშნავი თარიღისათვის დიდი შრომითი და შემოქმედებითი აღზაღობით ემზადება მთელი საბჭოთა ხალხი, პოპრულული კაცობრიობა.

იუმბილესათვის მზადებას მივლენა საქართველოს მწერალთა კავშირის პლენუმის, რომელიც ამ ცოტა ხნის წინათ გაიმართა. ქართველი მწერლები შეიკრიბნენ, რათა ეთქვათ, თუ რას აკეთებს თითოეული მათგანი, რით ხვდება დიად თარიღს. პლენუმში შესავალი სიტყვით ვახსნა საქართველოს მწერალთა კავშირის გამგეობის პირველმა მდივანმა გრ. ახაშიძემ. მოხსენება — „ვ. ი. ლენინის იდეური მემკვიდრეობა და ქართული მწერლობის განვითარების თანამედროვე პირობებში“ — გააკეთა საქართველოს მწერალთა კავშირის გამგეობის მდივანმა, კრიტიკოსმა ბ. ულენბმა. ტრიბუნაზე ერთმანეთს ცვლიდნენ მწერლები, შემოქმედებითი ორგანიზაციისა და გამომცემლობათა ხელმძღვანელი მუშაკები.

ლენინის სახელთან, მისი პარტიის სახელთანა დაკავშირებული ის შემოქმედებითი აღზაღობა, რითაც ხვდება ჩვენი ლიტერატურული ცხოვრება. მართალია, ლენინი საქართველოში არ ყოფილა, მაგრამ დაბეჭდილობით შეიძლება ითქვას, რომ საბჭოთა სტალინის დღეების დამყარების პირველი დღეებიდანვე მათთან იყო მთელი საქართველო. ქართველი ინტელიგენციის მოწინავე ნაწილი ოქტომბრის რევოლუციამდეც ცდილობდა ახლოს ყოფილიყო ლენინთან, ცდილობდა კავშირი დაეწყარებინა მასთან გადასახლებაში თუ საზღვარგარეთ, ცდილობდა შეხედროდა და მოესმინა მისთვის ლეო

ქაიელი, გერონტი ქიქოძე, დავით სულიაშვილი, პაოლო იაშვილი ჯერ კიდევ გუშინ იყვნენ ჩვენთან, ჯერ კიდევ გუშინ გვეყვებოდნენ ლენინის მოხსენებებით გამოწვეულ შთაბეჭდილებებზე. მრავალი ფაქტი არსებობს იმისა, თუ როგორ ინტერესს იჩენდა რევოლუციის ბელადი საქართველოსადმი. იგი ყოველთვის იყო რევოლუციური საქართველოს საქმის კურსში, სათუთად უღებოდდა მის საქობს, როგორც პოეტმა კარლო კალაძემ აღნიშნა პლენუმზე გამოსვლისას, თავის დროზე თვით მსცოვანმა აკაცი წერეთელმაც იგრძნო, რომ მოვიდა საქართველოს გაღამრჩენელი სხვა მლასი, რომ რუსეთის ცარაზისაგან ისევ რუსეთის პროლეტარიატის დახმარებით იხსნის თავს საქართველო. აკაცი თარგმნა იმ წლებში „ინტერნაციონალი“, და ეს მხოლოდ ლიტერატურული ფაქტი არ იყო იმ წლებში ისმოდა იროდიონ ცელოშვილის „შეგობრებო, წინ, წინ გასწიო!“ იმ წლებში მოიტანა გალუკიონმა ლექსის გადარჩენის სიმღერა, იმ წლებში აღიმართა ტრიბუნად გიორგი ქუჩიშვილი, ჩვენ მემკვიდრეობად მივიღეთ ეს მაღალი მწერლობა, ტრადიციის ამ დიად გზაზე.

ამიტომ ვახსენებთ ის უდიდესი პასუხისმგებლობა, რომლითაც უღებდა დიად თარიღის ყველა ქართულ მწერლობაში — დაწვეული შთაგონებული შემოქმედითი და გათავებული ასოთამწყობით. გამომცემლობა „მერანი“ კარგ საჩუქრად უშვადებს ქართველ მკითხველს: საიუმბილეს გამოცემის შესანიშნავად დასტურებული კრებულის, სადაც ასამდე ქართველი ავტორის ლექსი თუ პოემა შეტანილი. აქვეა დაბეჭდილი ბრწყინვალე ხალხური ლექსები, მიძ-

დღევლი მშრომელი კაცობრიობის ბელად-სამი.

იგივე გამოცემლობა რუსულ ენაზე ბეჭდავს მეორე კრებულს. აქ დასტამბებია ქართული მწერლებისა და რევოლუციონერების მოკლეები ლენინზე მოთხრობები, რომლებიც ლენინის შთაგინებით შეიქმნა, წერბლები, რომლებიც ეცხება ლენინის სახეს ქართულ თეატრში, ქართულ კინოში. კრებულში ქვეყნდება ქართული მხატვრებისა და მოქანდაკების მიერ ლენინის თემაზე შექმნილი ნაწარმოებები.

25 დასახელების წიგნი, 800 თაბახი, 100.000 ცენტმარტი, მიძღვნილი ამ დღელი თარიღისამდე, აი გეგმა, რომლის შესრულებისათვის იწვივის საქართველოს ბეჭდვითი სისტემის კომიტეტი. ეს გეგმა ითვალისწინებს დიდი ბეჭდვის ცალკეული ნაწარმოების გამოცემას და შის სახელთან დაკავშირებულ უმაჩაჲ საკითხს. გამოცემა ედება ლენინის წირობები ლიტერატურაზე, ხელოვნებაზე, გამომცემლობები — „საბჭო-სა საქართველო“ და „საჯალღი“ მთელი ძალების მოხილვისათვის მუშაობენ, რათა მკითხველს განსაკუთრებულ სასურვად გაეწეზნოს ეს წიგნები.

დიდ როლს შეასრულებს საიუბილეო მუადებში კონსერვისი, რომელიც საქართველოს მწერალთა კავშირმა და ბეჭდვითი სისტემის კომიტეტმა გამოაცხადეს ლენინის დაბადების 100 წლისთავთან და საქართველოში საბჭოთა ხელისუფლების დამყარების 50 წლისთავთან დაკავშირებით საუფეთხო მხატვრულ ნაწარმოებზე. რაგორც ცნობილია, მოსკოვში ეწყობა საერთაშორისო ხასიათის გრანდიოზული გამოფენა, სადაც საქართველო უნდა წარსდეს ორი უკანასკნელი წლის მამოლზე გამოცემული საუფეთხო ნაწარმები. კომიტეტს განსტარებული აქვს, ამ დიდ ფორუმზე 250-მდე დასახელების ორიგინალური და თარგმნილი მხატვრული, პოლიტიკური თუ სამეცნიერო ხასიათის წიგნი გაგზავნოს.

პლანური ბეჭი რამ ითვება უფრანდების — „მშაობისა“ და „ციხისის“ ტეშაობის, მომავლის გეგმების შესახებ საიუბილეო საშაბისის პერიოდში, ამ უფრანდობა ფურცლებზე სისტემატურად იბეჭდება ლენინისათვის დაკავშირებულ მასალებში, შიგნისა სუკალაორი განყოფილებები, რუბრიკები. უფრანდების მუშაებები და სარედამცილო კლდეები დიდი დაკვირვებითა და პასუხისმგებლობით არჩევენ და აქვეყნებენ მრავალფეროვანი ხასიათის მასალებს.

— ლენინიანა ამოუწურავი თემაა, — განაცხადა უფრანდ „ციხისის“ რედაქტორმა, პეტემა ქანსულ ჩარკვიანმა, — თანამედროვეობაზე ნიჭურად დწერილო ყოველი ნაწარმოები ბრყინენადედა პასუხობს ამ თემას.

ჩვენი ვალა ვიცხოვრობი და ვიზრომობ ლენინურად, ვაკუფრობილები შის მერე ვიდრეობას და ყოველითვის, ყოველ საქმეში, ყოველ ნაწარმოებში ვაგატარობ ლენინური ხაზი — კომუნისტური ხაზი!

საქართველოს საბჭოთაო საინჟინერო-ტექნიკური სკოლა

იმ დღეს სეტყვის საწინააღმდეგო დანადგარებს — „ალანასა“ და „არბუტელს“ წილდენენ ვერჯანის რაიონის სოფელ ზიარში.

მკეთოფლებს ვერ ფრავდა ილია ჩაჩავა — თბილისის 26 კომისიის სახელობის მანქანათმშენებელი ქარხნის საიარღო-ექსპერტინეტული სააქტროს უფროსი. პირველი დიდი გამოცედა წარმატებით ჩააბარა მათი ქარხნის პირშიმამ. ამ სისარულს იზიარებდა საქართველოს გეოფიზიკის ინსტიტუტის განყოფილების გამგე ტექნიკურ მეცნიერებათა კანდიდატი ამირან ქარტი-პატიე.

...ამერიდან „ალანასა“ და „არბუტელს“ დიდი შეღავათი უნდა მოეტანა მშრომელი კაცისათვის.

მამინ დამტერეულ საომარ მანქანებს თუ მანადიტი ქარხნის ეჭოში. პაწია სახელობის ნიებში დამეგებს ათენებდენ ზენელები, რომ რეკორდე შეეკეთებინათ მანქანები და ისევე ფორნისტევე გაეგზავნათ.

მერე მუეზობრად გამოსული სასოფლო-სამეურნეო ოარალები: კულტურატორები, ფოცხები და გუნებები გაჩნდა სააქტროებში.

შემდეგ კი ტეაარჩელის მაღაროებისათვის ვავიერებდა, რკინიგზისათვის საჭირო ამწეები და ფაბრიკებისათვის აბრეშუმსაქსივი დახვეები დამშადეს. მამინ მთელ საბჭოთა კავშირში პირველად აქ ათივისაქვს ამ ტიპის დანადგარი. აბრეშუმსაქსივი დახვეებს მამნდელ მამასისხლად იმენდენ იტალიაში. ქართულმა მანქანათმშენებლებმა თურქეთსაც გაუწოდეს დახმარების ხელი და თიანიტი პროდუქცია მათაც გაუგზავნეს.

პირველ ნაბიჯებს წარმატებები მოკვეამერე მინეგერათთან ევლასის ხილს მუენებლობაში მიიღეს მონაწილეობა. ახლაც ნახათ იქ ამ ქარხნის რკინის კონსტრუქციებს.

საკმაოდ დიდი და მწელად სავალი გზა განკულო ნახვარია საუკუნის მანძილზე თბილისის 26 კომისიის სახელობის მანქანათმშენებელმა ქარხანამ.

სამველოდ სამეპროდან იწყება წარმოება. აქ ჩამოსხმება ბრინჯის, ალუმინის, თუჯის დეტალები, აქ ტეოფრავენ და ლენინენ მათ.

ვატაკევის მხარდამხარ შრომობს თმარ ბესიასოელი — ავტომატური ურის დამრტეული. იგი მუშაობს-ახალგაზრდობის სკოლას ამარეკებს და ცხოვრებისეულ გამოცდილებებს იძენს.

ნოდარ გვეგვედ მრავალ ვავარებრულ ლითონს უმარეკებს დაზგაზე და თმარცვ სახეურის ეწევა ქვეითი. 350-კილოგრამიანი ურო ეშეება და ცილითი თუცლის ზორმას ცეცხლისფერ მასას.

ინერტი-ტექნოლოგი ევეგინა შევლიდ უტრადლებიო აღენენეს მათ თვალს და რადაცის ინოშენეს უბის წიგნში... ვინ იცის, იქნებ რიიმე სანტერესო დეტალს მიავინეკელის გზეთის რედექტორმა და მანქანათმშენებლის* მორავ ნიებრში ახალი ჩანახატი ან რაკვევი განხლდ...

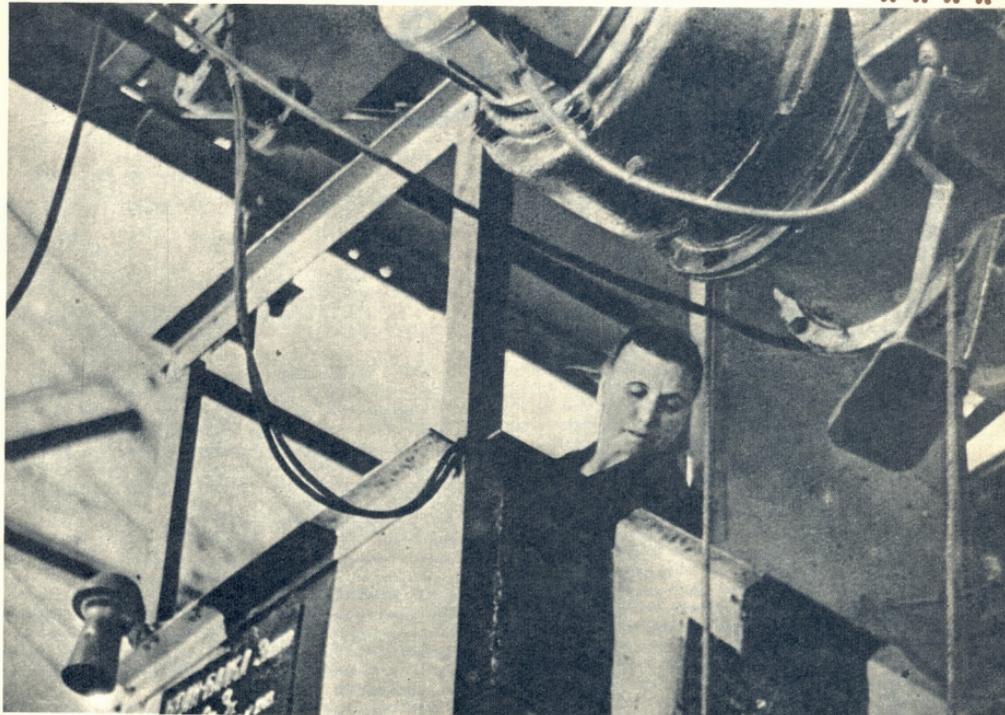
სააქტროში ყველა პროცესი მექანიზებულა. წარმოების წარსლად განაიბრობა ქალთა აბტორი მონაწილეობა ქარხნის პროდუქციის გამოშეგებაში. შარშან ქარხანამ 2 მილიონ 976 ათასი მანეთის პროდუქცია მისცა საშრომლის და ამში ქალების წილოცეა.

სამწყობა სააქტროში ძლიეს აღდიან მექანიკური სააქტროდან მოსულ დეტალების ყუფასი. მანქანების ყუფასში დედა და ლაქს ასწორებენ 16 ბრავიდის წუნეები.

მანქანა „VII-20“-ის გამოშეგება ახლანან ათივისს... ეს მანქანა ოსტრატრად ავლის ყურძნის მტეგანის მარცვლებს, რის გამოც მალედება ვინის ხარისხი. თუ მისი წინამორბედი საათში მხოლოდ 10 ტონა უტრ-

ტექნიკური განყოფილების ინჟინრები: ქულიტა საფარანი, ალექსანდრა ლიბერზონი, მედეა რაზმაძე, ნაზი ქეია, მედეა მგელაძე.

ოლია გვილია აწეზე.

ქმს ამუშავებდა, ახალი მანქანის წარმადობა 20 ტონას აღწევს...

აქ ოთხი ბრიგადა შრომობს და ოთხივე კომუნისტური. კომუნისტური შრომის სახელს ატარებს თვით საიარალო-ექსპერიმენტული სააქტო. აქ შუადღება ყოველი მანქანის ნიმუში. აქ შეაქვთ ნახაზებში საჭირო ცვლილებები... აქ აბარებს თითოეული დანადგარი პირველ გამოცდას და ამის შემდეგ გადის დღის სინათლეზე. ყურადღებით ჩაყურებს ნახაზს ლენინის ორდენისანი ზეინკალი, კომუნისტური შრომის ბრიგადის ბრიგადიერი, რესპუბლიკის დამსახურებელი რაკიონალიზატორი სერგო ჩაბიძე. შარშან ქარხანაში 40 ავტორისაგან შეტული 85 რაკიონალიზატორული წინადადებოდან 52 დაიწერა, რაშიც 21 ათასი მანეთის ეკონომია მისცა წარმოებას. მამაკაცებს ქალბებიც არ ჩამორჩებიან.

ევმეტერი იყო ინჟინერ-ტექნოლოგის აღმკვლავი ლიბერონის წინადადებაც. წარმოებაში 35 ინჟინერ-ტექნოლოგი ქალი იღწვის, ისინი ყოველთვის ეძიებენ ახალს. მათი კარგი ქალებითაა ის, რომ ქარხანაში, ავტო ჩაბდენი წელია, რეკლამაცია არ მოსულა.

სად არ იცნობენ მათ პროლეტციას — ლიტვას და ლატვიში, მოლდავეთსა და უკრაინაში, უზბეკეთში, შორეულ აღმოსავლეთში, თურქეთში... ბულგარეთში კარგა ხანია გაფიქრებულნი და მათ წელსაც მიაწვდიან. ყოველვარ გამოცდას გაუძღვს ცენტრალურმა და ღერძულმა კლერტგამცემმა მანქანებმა, ბოთლების დამზადებამ ავტომატებმა, რძის მათარის საჩეცხმა და კონიკის სპირტის გაღასამუშავებელმა მანქანებმა, სეტყვის საწინააღმდეგო დანადგარებმა — „აღაზანმა“ და „ღრუბელმა“.

თხუთმეტე მეტი სახეობის მანქანა-დანადგარს უშვებს თბილისის 26 კომპარტის სახეობის მანქანათმშენებელი ქარხანა. ყოველდღიურად სრულყოფენ ტექნიკასა და ტექნოლოგიას. დღითიღვ უშობენ დება თითოეული მანქანის წარმადობა. მეორე ტიპის რძის მათარის საჩეცხი დანადგარი ახლა უკვე საათში ექვსი ათას ბოთლს აწარმოებს, ნაცვლად სამი ათასისა... სუვენირებზეც ზრუნავს ქარხნის კოლექტივი. ცდილობს ღამაში, გამძლე და პრაქტიკული იყოს საწერი მაგიდის კომპლექტი თუ საშარბელო თაროები. წელს ქარხანამ 3 მილიონ 300 ათასი მანეთის პროდუქცია უნდა გამოუშვას. ზეთწილის ბოლოსათვის, 1969 წელთან შედარებით, 48 პროცენტით გაიზარდება საერთო პროდუქციის გამოშვების რაოდენობა, ეს იქნება ქარხნის კოლექტივის საჩუქარი დიდი ზელოდის თუბილესთვის.

ნ ე ს ტ ო გ ი

მ ო მ ხ რ ო ბ ა

შახტავარი ლ. შენგელაია

სტელა, თილისის ბული ისტის. ვითომაც სიხის უნახავი ქალაქე-ლები ვიწვიებენ, წყლით იქუბიანან და ოფლად იღვრებიან. მართალია, ზოგმა უკვე ზღას მიაშურა, ზოგმა — მისი, მაგრამ, ყველა ერთად ხომ ვერ წავა ქალაქიდან?

მარტო ქალაქში დარჩენილ ბიჭებს არ ადარლებთ სიცივეს, ადარ-ლებთ კი არადა, ეგ უხარიათ, აბა, თუ უხარიათ. ეს „თბილისის ზღვაო“, ეს ლისის და კუს ტბაო და თვით მტკვარი ერთიანად აქვლებზედაა აქეთ. მართალია თილისის ხიდიდან ისე ხტებიან ეს ქინკები, თვითონ ტატარსაც შეშურდებოდა მათი თავგანწირვას!

დროდღაც გამკვლეული ჩერდებიან, აპანაქებასაც აღარაფრად აგებენ და ლომილით შეტყვრიან კინკა ბიჭების ხტუნაობას. ბიჭები მაშინ უფრო უშატებენ ვიღაც-ხივისს. ვისაც ცოტა ეშინია, თავით ვერ შედგას გაღატაკობის. ზოგს სულაც უხერხულად, მუცლითაა გულის ტყაბანი წყალში და მუცლის კანი საშინლად ეწვის. მაგრამ ბიჭი რის ბიჭია — ისტებისარ არ იტყვას, თავს წამით წყალში აქვფის, რათა მოწოდებით ცრებლები დამალოს, მერე გამარჯვებული სახით ზეგით იცქერება და აცრებება.

მაინტებინან ეს ხილვე ხედავს ხოლმე ნიკუშას ნინიკო. სწორედ მაშინ, როცა ბიჭებს ტყაბან-ტუბი გაუღიოთ წყალში. შეგედავს ნინი-კო ნიკუშას, მერე გადაეყურება ხილის შიგარისს და კისციებს თა-ისთავს. მორჩა და გათავდა, ამის შემდეგ ნიკუშას დანით ვეღარ გაეხსნა კრცხისა. დღას ტრეგით გაბრტყილ და ვერაფერს ხედავს ირველებს. ისე, სულ ვერაფერს ხედავს რომ ვთქვა, არ იქნება მარ-თალი. ხედავს, როგორ არა ხედავს, ოღონდ თვალით კი არა, გულთით, გონებით. ძალიან კარგად ხედავს, ნინიკოს და აკისციებს, რატომ უცქერის გოგო ხან წყალში მოტუნებულ ბიჭებს და ხან წყალშია. ბიჭები პატივანი არიან, გაენაშულები. ზოგი დაეუწულებოდა, მაგ-რამ მსუბუქი კი არც ერთია. იმ ბიჭებზე ორი-სამი წლით თუ იქნე-ბა უფროსი ნიკუშა, მაგრამ ეგ არაფერი, ისეთი მსუბუქი, ისეთი დონ-დლო სსეული აქვს, როცა დაღის, ტანს სულ თამბაქოთ გაუღის. ამხე კიდევს სიცილით ნინიკო, თვითონ ერთი გაჭრაბული გოგოა და ნიკუშას სიმსუქნე სასაცილოდ არ ყფნის. რა ჰქნას ნიკუშა, ასე გაბრუნებული რომაა? ხორცი ჩამოტყრას თუ იმიწილოს? იმი-წილოსით ხომ გააცხებინა სული დღამისმა, ერთხელ რომ ლეკმით ნიკუშასი შექამისა ძმა ან დაი მიანე ჰყავდეს, დღეცოც მაშინ სულ ასე პირში ადარ შეტყვრდებოდა. ბევრს რომ სკამ, დიდი ვაიზრდ-ბიო, და ასა, ვაიზარდა. მეტე რაღა უნდად დედისიც და მამისიც ნიკუშასთან. ვაიზარდა, ვაიზო და დათბობიანებს ფუნინვა-ჭეხით. კლასში კი არა, მთელ სკოლაზე ნიკუშას ნახევრადაც არც ერთი ბიჭელი არ იწონის. იბრინოს? ვინ არბენინებს, თორემ ე. თუ სახლ-შია, დღეა ფეხს არ ადგევიანებს ეზოში, სკოლაში კიდევ...

ამასობაში ნინიკო ველს იჯვრებს ხილდამ მისხტებულ ბიჭების ცქრით და კისციით, ერთხელაც შეუგება ნიკუშას და მიდის თავის ბიჭით. წამოქარხნებული ბიჭი მაჭარაბობილივით მიყვება უკან. ასე მიდინ უხსნად და როცა ხიდი თავისი კინკა ბიჭებიანად თვალს მიფარება, მშობლად მაშინ გასწორდება წელში ნიკუშა. ვეღო მისილის თავისთავზე, სითამამისათვის ერთს არახველებს და გატანებული სახით ეხვეება ნინიკოს:

— ნინიკო, ძალიან გვხვებოდა რა, მიდი, ერთხელ შეხვედვი. გოგო ისე სწრაფად შემოტრიალდება, რომ გრძელი ნაწნავი პატივი გაუქანადება და მისი ბოლო ბიჭის ნიკაას მოხვედა. ნიკუ-შა დაბნელები იმშენებდა და ნიკაუზე სთავს ზღას, თითქოს აღმა შეუტრუსო. ნინიკო სიცილს ძლივს იკავებს:

— კმ, შენთან მოვიდე პაენანზე? შენ ისიც გეყოფა, ხილვე რომ გტვლებ, გიკვი!

ხილის გაფრთხილება ნიკუშა იღუშება და რაღაც გაურკვეველს უღიუღლებს.

— ისე, რატომაც არა, შემიძლება... — ეშმაკურად მუტრება თვალებს ნინიკო, — ამ საღამოს?.

— კო, ამ საღამოს, — ეღვარა ითმენ ნიკუშა და ბუზღუნებს. გოგო კიბებს შეტყვრებს და მაყარი ხხით მასუხობს.

— ხვალ, გვირო!

მაინტე სწრაფად მოტრიალდება და ჩქარი ნაბიჯით მიდის. ვიდრე იქნება გონის მოვიდოდეს, ნინიკო შესასხვევში უჩინარდება. როდისღა ნიკუშა ეს „ახელ“, ვულო მისილის ნიკუშას. მაინც გა მოხვება, ნინიკო რომ მოვადეს, რა საძაგელი გოგოა სულ პირდა-ბა და ატყუებს. რამდენჯერ ჩაუვლიათ დღისით დიდ ჰედართან, რამდენჯერ შემობრბია ნინიკო, იმ ამ ჰედართან მოვლადამოხვო, და რა გამოიღია მერე? დღას ატყუული ნიკუშა და ელოდება, მაგრამ სადა ნინიკო, მისი ღანიდც კი არსად ჩანს. ყურებმაყოფილი ნი-კუშა წაღმურყვეტილი მივალსებს სახლში. ერთხელ მაინც მოვი-დეს ნინიკო, სულ ერთხელ. ვაივოს მაინც ნიკუშა, რა არის ეს „პაენანი“ ბოლის და ბოლის. დავეჯერო, ნინიკოს არ უნდა ამის გაგება? როგორ არ უნდა სული მისი, როდის ვაივებს, რა არის პაენანი, მაგრამ ნიკუშას წავადება უფრო უხარია, უხარია და მორჩა, მეტს ეღვარა გააქვალს! ადარ მივა ხვალ საღამოს ნიკუშა ამ ჰედარ-თან, და გათავდა! არა, ჰედართან კი მივა, მაგრამ იმ ხილვე ნა-ღვილიად თვითონ შეხვდება ნინიკოს, არა და იმიტომ! თუ კარგია, ახლა თვითონ ნანოს ჰედართან კი აუცილებლად დავლდება ნიკუ-შა, აუცილებლად!

ბიჭმა სიტყვა არ გატეხა და მეორე დღეს ხილს სათიფვედ არ გაეკრებია. ჰედართან კი მივდა, ოღონდ თავებლს იწყებოდა. ეს რა ეჭვი, ახლა სულ ადარ მივა ნინიკო. მაინც ადგილიდან არ იძვროდა, ელოდებოდა. დაღვრებოდა, დაღვრებოდა იმედა იქნე-ბა და თვალებს აქეთ-იქით აცემებდა. უკვამ ერთი შტრეკი და აქცემებდა.

აგერ, ნინიკო? მოიღის!!! მოიღის!

ქალიშვილი მსუბუქად, სწრაფი ნაბიჯით უხსოვლებოდა. გასა-ცხარია, მაგრამ ნიკუშამ ამ სიზარტზე ნინიკოს თვალები კი დანახა. ახლა ნიკუშაზე შედინავი კაციშვილი არ არის მოელო დღამაქმის ზურგზე. მაგრამ ხანმოკლე გამოდგა მისი შედინებება. მიუახლოვდა თუ არა, გამარჯობის მაგერად ეს შიახლა ნინიკო:

— დღეს ხილვე რატომ არ შეხვედი, გვირო!

ამის გაფრთხილება ნიკუშა თითქოს სასისრებო დაშალუსო, ისე მოიმჩვარა. ვეცე შენი პირველი პაენანი მჭარედ გაიფიტა. მორჩა, აწი ნინიკოს ევლარფრით გააჩერე, მოყვება და მოყვება, რასაც არ ვახსენებ, ტყულებს და მართლს. თუმცა გულახდილად რომ ვთქვა, ნინიკო სულაც არ დაბარბობს ხილვე ტყულებს, არასოდეს ნიკუ-შაზე ტყუილიც კი არ უთქვამს. ისე ტყუილი რად ვინდა, მართა-ლი არა კმაზა? პირველად აუცილებლად იმას ვახსენებ, სირბილი რომ სველებზე ბოლია ყრველთვის ნიკუშა. მერე ერთხელზე რომ ძლივს ჩამოკდება მასწავლებელმა და ისე ეკიდა ვედსათვით, რომ ერთხელაც ვერ აზიდა ტანი ზეგით. მერე — სიგრძეზე სტრინობს რომ დავარდა სიღამო და ვეღარც წამოღდა. მერე, ბიჭები

რომ ფეხბურთის თამაშობენ და ნიკუშას სითოფელ არ იკარებენ, თან იციანა, — ვე სანამ ერთხელ ბურთს ფეხს დეკარეს, ჩვენ თამაშს დავამთავრებთო.

პოლა, ასეთებს მოყვება ახლა ნინიკო და რთი გინდა გააზრდო? ყველაზე მეტად ნიკუშა მინც მაშინ აღუდლებოდა, როცა ნინიკო ტანისა და ბაყაის ამბავს გაისინებდა ხოლმე. მას შემდეგ ავირ უკვე სამი წელი გავიდა, მაგრამ ნინიკო იმ ამბავს არ ივიწყებს, ივიწყებს კი არა, ერთი სული აქვს, დრო იხელოს და ნიკუშას წამოსახოს ხოლმე. თანაც, რა დიდის ამბით და ნინის მოვებით ყველა და ყოველ განსვენებზე გულისანად იციანს, ვითომცა მართლად სხა სიცილო იყოს. სინამდვილეში არაფერი ისეთი არ მომხდარა, ნინიკო რომ ბუკავს და ბერავს.

აბა, რა არის აქ სხა სიცილო: მაშინ მეშვიდე კლასში სწავლობდნენ. საკონტროლო წერა ჰქონდათ ქართულში. მასწავლებელმა მოიტანა თემა: «სამბოთია ახალგაზრდობა დიდ სამამულო ომში, საყვარელი გვირის მიხედვით». ნინიკო მაშინაც მის გვერდით იჯდა და ჩუმად თვალს აბარებდა ნიკუშას რეჟულირს. ნიკუშა ისე გრიტავა წერამ, რომ ვერ ამჩნევდა, როგორ სცივლავდა ნინიკო ნაწერს. თუმცა კიდევ რომ შეგებინა, ვანა დღეშლიდა! პირიქით, ისე შელამაზებულად გადააწერინებდა, რომ მასწავლებლები ვერაფერსაც ვერ მიხედებოდა.

მოკლედ, ნიკუშა წერდა, ნინიკო იწერდა, საკლასო ოთახში კი კალამის წრაბინი და მოსწავლეების ხვნემა გაისმოდა. ხანდახან მასწავლებელი თუ გაუსწორებდა ეიმენს რაიმეს, თორემ, სხვა მხრივ, შეიძლება ითქვას, სიწუნარე სუფევდა. და აი, როცა ვაკეთილის დამთავრებას ხუთიოდე წუთი უშლდა, და როცა ვეწევა განსაკუთრებით დიდიანა, რათა მოესწროთ წერის დამთავრება, როცა მასწავლებელმა საკლასო ფურხანს დაუწყო კირკიტე და კლასში ნამდვილად იმსილა ბუხის ბზუილი, აი, სწორედ ამ დროს გაისმა ნინიკოს გულიანი ბუხისი. ბავშვებმა მაშინვე თავი ანებეს წერას და კისრები დაიარქვეს. მასწავლებელმა შიგის დაკრა მუშტი და გაბაზავებულმა იკითხა:

— რა ამბავია, რა მოხდა?

ნიკუშა უახროდ შესცქეროდა ნინიკოს, რომელიც არც მასწავლებელს პასუხობდა და არც ამბიანებს. ფხზეუ კი არ დგებოდა, თავს ვერ იკავებდა და კისკისებდა, კისკისებდა.

ბოლოს ისევ ნიკუშა წამოიღა მასწავლებლის საპასუხოდ და აღბრუნებდა ჩილულულა:

— არაფერი არ ვიცი, მასწ.

ამხვე ხომ სულ გადღიზინდა ნინიკო, წამოდგა, მაგრამ ვერაფრით ვერ მოახებრა სიცლის შეკვება, რომ სხა ამოელო.

მასწავლებელი გაჯვარდა და შიშან ცოტა გასჭრა. როგორც იქნა, შეიკავა თავი გოგონამ და პასუხი დაიპირა:

— მატრიცემული მასწ. იცით რა დაწერა ნიკ... ისევ წასკდა სიცილო... მეც ტანის ქვეშ... ქმ... ტანის...

— რას ჰგავს ეს! — ისევ დაუყვირა მასწავლებელმა, — თქვი ჩქარა, რას ამბობ!

— შეძებრებით, მასწ., — როგორც იქნა დაიმთავრა სათქმელი ნინიკომ.

მასწავლებელმა ვერაფერი ვაიგო ნინიკოს არეული ლაპარაკიდან და სკითხა:

— ვინ შეძებრება ტანის ქვეშ, შენ თუ ნიკუშა?

— არა, პატ. მასწ. მე კი არა, ნიკუშა აბირებს ტანის ქვეშ შემრომას, ქმ... — ისევ წასკდა სიცილი.

ბოლოს და ბოლოს მასწავლებელმა ნიკუშას რეჟული აიღო და მისი ნაწერი ჩაიკითხა. წინააღმდეგ, რომლის წაკითხვის გამო ნინიკო ასე გაღაბებოდა, ასეთი იყო: «თუ ჩვენი ღაღი სამშობლოს ინტერესები მოითხოვს, თუ საჭირო იქნება, მეც მოთა გამაცემ-ბიძისაგვით ავადგები და ტანის ქვეშ შეძებრებო».

მასწავლებელმა ნიკუშას გაუსწორა, შეძებრები კი არა, შევკარ-ღები უნდა დაწერო, მერე თავზე ხელი გადაუსვა. და უთხრა: კარგი ბიჭი ხარო.

ნინიკომ ისევ ვეღარ შეიკავა თავი და სხაბასხუბით მიყარა მასწავლებელს:

— კმ, თქვენ გგონიათ მართლა გაბედვს ნიუშა ტანის ქვეშ შეკარდნას? თქვენ არ იცით, ვე რა შიშობაა. ზოოლოგიის მასწავლებელმა რომ ბაყაყი გავკეთა და ნიუშას უხარია, აბა, ვამოხილ და მაჩვენე, სად აქვს გულიო, მაგან შინაგან კანკალი დაწყო, ვერც გაუილა და კიდევ იტირებდა, ზარით რომ არ დაეკავიოდა.

— ვინ არის შიშობაა! — ერთი შეკვივლა ნიუშამ და ნაწინაში ჩაფარდა ნიუშის.

აი, ამ ამბის გასწვრივ ადლებდა ყველაზე მეტად ნიუშას. ნიუშის კი ოღონდ საამისო საბამი მისცემოდა და სინაზულით სვევ-ზოდა ამ ამბავს.

მეც შენი პირველი პაემანი კმ, პირველი პაემანი ადგილი ლული ფიტორი და ნიუშა. გული უსტებოდა კაცს, ამ ადგილ გაიხსენებ ნიუშის ყველაფერს, ან აგერო, მაგრამ მიზალ სასწაული და ნიუშის კონტრეც არ დამარ არც ტანის ქვეშ შეძრამისა და არც ბაყაყის შესახებ. სამაგებორო ახლა ისეთი რამე წამოიწყო, რომ ტანისკე და ბაყაყი იმისთან მოურთილი იყო. ვერც ერთი, ნიუშას ამასოფლს არ ენახა ასე გაჯავრებული ნიუშის. სხვა დროს, თუ უფრო მოუფიქრდა, მტრისას, ახლოს ვეღარ გაეკარებოდი. ახლა კი, როგორც დაწვენი უფრო იყო, ვიდრე ვგარანებულდი. ვე კი არა და, გოგონ, საღვლა ატორდება ნიუშის. ვიპოვე! ამას ვხედავს ნიუშა, რაღა ქნას ახლა?

— ვინ გაქვინია, ნიუშა, ა?

— ვინა და შენ, შე ცუდი ბიჭო, რატომ მომტყუე?! — სლუუ-სით უსასუხა გოგონი.

— მე... მე... რა... რა მოგატყუე?! — უფრო დაინა ვაფი.

— რა და შენ გგონია, მე ვერ გათვალე? ბიჭებმა ყველაფერი მითხრეს, — ისე სლუუუნ-სლუუნი თქვა ნიუშის.

— ვინ ბიჭებმა? რა გითხრეს?! — ვეღარ მოვიყო გონს ნიუშა.

— რა და, შენ რომ დღეს ხილდანი ვადაბტი რეკარდობი... ასე მითხრეს, ასე კარვალ ვადაბტი, თანრევისანი გვერებოდიო... — სლუუუნებდა ნიუშის.

— რის ვადაბტიო? რა მტკავარი? — კლდე ვერ გაიყო ნიუშა ვადაბტი.

— თითო... მე რატომ არ მაჩვენე, როგორ ვადაბტი... მე სულ ამას ვეძლიებოდა და ვიცილი, რომ შენ აუცილებლად ვადაბტიდიო... კოლა, როცა შენ ვადაბტიბოდი, მე იმ დღესვე მოვიღედი ქაღალდს, ასე შეიძლება ჩაფიტებულა... ხომ მოვიდე ახლა... — ატორდა ნიუშის.

ტრემული დალაღუბა ჩაისტილოდა.

ნიუშას ოფლა დაასხ. ყველაფერს წარმოიდგენდა, მაგრამ თუ ნიუშის ოფსმე ატორებულს ნახავდა — ვერასმეზო. მაშინაც კი არ უტყობია ნიუშის, ნიუშა რომ ნაწინაში ჩააფრინდა და კინაღამ მოაფრინდა. აბა ახლა რა ატორებდა? ნიუშას რომ თითიც არ დაუკარგებია მისთვის?! ვაგიულებდა კაცის, აბა რა მოუჭა არაფერი არ სტკი-ვა ნიუშის და მინე ტრისას, სხვა დროს თავიც რომ ვაებრება, ვერ ატორებდი. არა, ვე რა სასწაული ხდება ქვეყანაზე, აჰ!

— არ ატორი, ნიუშის, ვაჩრდილი, — ბურბურებდა ნიუშა და ვერ აძინებდა, როგორ ფიქრებდა უსამებდა თმაზე ხელს, იმ თმაზე, რომელსაც აქამდე ასე არასოდეს შეხებია, რომ ნიუშის არ ავიცილებინა.

ვერც ნიუშის შეაშინა, როგორ ჩარეო სახე ნიუშას მკერდში და თანდათან ვიწინა. ორგენს იმეხმა სიბორო დაუარა ტანში, რომ დააფრინებდა ნიუშის, ბიჭებიც, თავიც და ყველაფერი. ასე იღვინე ერთხანს. პირის ნიუშას ვადაბტი, რომ ნიუშის რომლებ უსაუკედურბა. ზო, მეორე, რატომ არ მაჩვენე ხილდანი როგორ ვადაბტიო. აჰ... ხილდანი? მტკავარი? ვინ ვადაბტი, მევე? რაო, ბიჭებმა მითხრეს?... აა... — ახლა კი მიხვდა ნიუშა.

— ნუ, მაგათი — ხმამაღლა დავებურა ბიჭებს.

ნიუშის თავი ასწია და ისე დანებდა ნიუშას, თითქოს პირველად ხედავო. უცხოვრა ორგენად ყველაფერი, ნიუშაც კი. და თუ-მე თავის თავს ვერ ხედავდა, იკრინო, რომ თითონაც შეცუდილი იყო. ქაღალდივით აქამდე არასოდეს ენახა ვაყის ასეთი სახე — ძალიან დასამბობი, გამკაცრებული და, ცოტა არ იყოს, სასმეობი.

— ნიუშის, ვე ბიჭებს უხუმრობია, მე არსადანაც არ ვადაბტი-ტარვარ, არ დაიჯერო. ხვალ კი... ხვალ კი მართლა ვადაბტიბოდი, შენ თუ მოხვალ! — დამაჯერებლად თქვა ნიუშაში.

— მე როგორ არ მოვალ, ნიუშა, რას ამბობს! — ვაგნარდა ნიუშის. მეტი მე მივიღენ ნიუშის სხალად, რომ ერთხელაც არაფერზე არ დღევიანა ნიუშის ნიუშასათვის.

მთელი დამე არ უძინა ნიუშას, აფიქრნი სულ ნიუშა და ხედის მოაჯირი უტრიალებდა. მსოლიად ვანთიადისს ნაჯილმა და ორიოდვე საათი თუ იმინს. ნეტა არც დაინებოდა! უმეულებლო, კუბიებით შევი ტოვა სახნილი სისწრაფით მოქანებოდა მისკენ. ნიუშას არც თვითე ჰქონდა და არც ყურმობა, არც არაფერი ემოსხა და ასე დიდმობოდა იდგა მარტო. ცოტაც და ტრეც ქმავით ვან-რისავს ნიუშას, სულ ცოტაც ნიუშას სულაც არ ემინა, ოღონდ ძალიან რცხენია, რცხენია, რომ ასე ტრეცული უნდა ვანრისის ტანკმა. ასე ტრეცულია, როგორ უნდა შეუვარდეს ტანს ნიუშა? ხომ მოეჭრება თავი კაცს?

რაც ძალი და ღონე ჰქონდა, მოქუსლა ნიუშაში. მაგრამ წინ ამობოქრებულო მდინარე ვადაბტი. იბღლად ხილდანი მინახა და იქით მოვიდა. ტრეცე უნდა მსკვება. შევარდა ხილდ, აბა მოაჯირ-ზე და ვა შენს ნიუშაში მდინარეში უსარაშხარ ბაყაყს პირი დაუფრენია და თვალგაბდმოკარგული ვადაბტი, როდის ჩაუვარდება ნიუშა ხახაში.

— აააა! — სანძულად იღრიალა ბიჭმა და გამოეღვიძა. ოფლი ცურავდა, სული ეხვებებოდა. უცებ ვერ მოვიყო გონს და ისევე იყვირა:

— ტანისკე ტანისკე!

მერე წაიშობა ცლოინდანი და ღია ფანჯარას ისე მივარდა, თითქოს თითხმა პაერი გამოილიო. შინან ქუჩაში ხალხი მიმოიღოდა, მსუბუქად დასქრებულს ავიტობა და ზედ მის სახლთან მძიმედ მიზრებიანდა დიდი მუხლებს ტრეცობოდა. ახლა კი შეტყობა, მაგრამ, სახლში მის მეტი არავინ იყო და თავი იმით ვადაბტი, რომ არავის დაუნახავს.

ნაშუადღეს, ხილისკენ რომ გაეშურა, შორიდანვე იკრინო წყალში მოხტუნებდა ბიჭების საზემოც ვაწყვილობდა. ვითოც არაფერი, მივიდა და დავარდნილი ხილის მოაჯირს. ნიუშა არ ჩანდა. სხვა დროს არ დღევიანდა და ამან ძალიან შეკარვდა ნიუშა. აღბათ სლუუნი აღარ მივა — იფრინებდა, ნიუშა ვერ ვადაბტიბოდი, და თავის მოკარას სულ მოვიკვლიობდი ამბობინა, ფიტორება ვაფი. მაგრამ ნიუშის მძელ ვაჩრებდა. ნიუშამ ისე ვადაბტი მისი თვალები და სწორზე. მსუბუქი, სწრაფი ნაბიჯით უახლოვებოდა გოგონა ვაფს. ნიუშა ჯერ ვაჩრებდა, მეტი ვაფიოდნა. ვანსა ბიჭების ხორცი-ცი. ბიჭების ერთხელსა იჭებოდა შესწრა.

— უნდა ვადაბტი! უნდა ვადაბტი! — უფროდა ვურბი ნიუშას. აბა, ხუთიოდვე ნაბიჯი დარჩა ნიუშის ნიუშასამდე.

— უნდა ვადაბტი! — ლამის ვაგებრებდა ვურბი ნიუშას. ვეცო სწრაფად აიწია ხილის მოაჯირზე და უცნაური ხმით იყვირა:

— ვაგაბტიბა, ნიუშისო!

მერე თვალზე დახვტა და ასე, ტანისამის-უფესივლიად ვადაბტი მტკავარი.

ბიჭებს ენა მოეცლინო ჩაუვარდათ.

ნიუშის მოაჯირს ვადაბტიდა და ავიცოდა:

— არიქა, იხრინა, მიეშველეთო!

ტიტლიკანა ბიჭები შიშისავან ვერ იმწროლენდ.

ხილდ ხალხი შევარდა. ატდა ვანთი ალოქიოთი.

მლორედ მიმდინარე მტკავრად კი ერთ ამოყურებულადვებოდა ნიუშას თავი და ხან ისევე ჩაურყურებულადვებოდა.

ნიუშის თვალზე დაუღნებოდა, ახლა ის ველარფერს ხედავდა ორგენის სულ ვადაბტი. არც არაფერი ესმოდა და იდგა ასე ვანებნებოდა, მაგრამ ეს მსოლიად რამდენიმე წამს ვაგრძობდა. მძელ კინა მოვიყო და ისევე მოაჯირს ეცა. მტკავრს ჩაწმებდა. მდინარის ვღვეუ ზედაპირზე მსოლიად ნიუშას თეთრი ცტვირასავით ტიტეტიბოდა. მეტი აღარაფერი ჩანდა.

ქვემოშეობა ვაწყვილი ხმით ივიცოდა:

— ვაიმე, ნიუშაში!

კომაკუნიკალები

1. ნინო ღიბიაძე

1943 წელს მშენებარებდა. სინთლით. ემბლენდნე სინთელს, ნათეს, პურს, სიხარულიც სამეზინ იყო, თუმცა ვის-ღა ეცალა მისთვის! ცხოვრება აუ თავი-სის არ იშლიდა და ამ მიმე დროს ხერ-ვაღულთში დაიბახეს: ლექსოს გოგო შეეძინაო. წესი წესია! გატყდა დედას პური, სანა-ხეკროდ შეიგის პატარა მაგიდა. გოგოს ცისანა დაარქვეს.

იმეა გაღაარა. გოგო თბილისში ჩაიყ-ვენს სისწავლებლად. კომკავშირშიც მიიღეს. 1959 წელს ვერცხლის მედლით დაამთ-ვრა სასულიერო სკოლა.

სოფელი თუ ქალაქი? — თავისთავად დასვა კითხვა დრომ. ცისანამ უყოყმარდ უბახებ: სოფელი, შობილიური ხურვა-ღულთი.

მერე დაიწყო შრომა და ჩემი, უტყვი გოგონა არ დაჩენიათ ხრილიშო.

1966 წელი..

ეს წელი არ დაივიწყებდა ცისანას. დ-ლი ნინომა გამოუცხადეს და მეურნეობის კომკავშირული ორგანიზაციის მდიანად აი-რჩინა. მეტე თარაგი და მეტი გულისყური სჭირდებოდა ახლა მას. ცისანას ყველაფ-ერი ეს უხედა უწყყლობა ბუნებამ. ახალ-გაზრდებს თამაზად წარუძღვა წინ.

მეტი? ახალგაზრდობამ გააშენა 5 ჰექტარი ხი-ლის ბაღი, 10 ჰექტარი ვენახი, გაიბარებინა 10 ჰექტარი შაქრის ჭარხალი. ახლა ყველა იცნობს რაინომში მოწინავე მეტარხელს კომ-კავშირულ რაინომ მურდიოშვილს, მეურ-ნეობის საუკეთესო მუშებს ზინა კახლა-შვილს, მერი ზოგაფიოვას, ზურ მჭედლი-ძეს, თამარ ჭიტუაშვილს...

შრომობენ. სწავლობენ.

უცნაოთ სიყვლი.

წინ ცისანა ხტორშვილი მიუძღვით.

1961 წელს ცისანა სასოფლო-სამეურნეო ინსტიტუტის სტუდენტი გახდა.

ცისანა — პარტიის წევრია.

ცისანა — რაიონული საბჭოს დეპუტატია.

ცისანა — აგრეკომიური ლაბორატორიის გამგეა.

წინ დიდი გზა და ვინ იცის, კიდევ რამ-დენი ნათელი ფურცელი შეემატება ცისანა ხტორშვილის ბიოგრაფიას.

2. ნინო ბაქაშვილი

ხუმრობა არ არის, ხელმძღვანელობდ ვარიანის საბჭოთა მეურნეობის ახალგაზ-რის ბიოგრაფია, ამ მეურნეობამ წარამდებთ დაამ-თვრა 1968 წელი და ხილის სარეკორდო მოსავალი მიიღო! ახალგაზრდების რიცხვი აქ 200-მდე აღწევს.

მათი ხელმძღვანელო ტატინა ნასყიდაშ-ვილი ერთი კავანდაა გოგოა, მისი ბი-ოგრაფია ჩვეულებრივი საბჭოთა ახალგა-ზრდის ბიოგრაფიაა, საესე ცხოვრებისეული დეტალებით და ვაცისკოვანებელი იმ მამაკობით, ღირსებითა და დიდებით, შრომა რომ ჰქვია.

ხალხმრავალი კოტე ნასყიდაშვილის ოჯა-ნი საქმეთში. რვა შვილი... ჰოდა, ამ დიდ ოჯახში ღიზარდა იგი. დამათარა იკობ გოგამბაშვილის სახელობის უელსასწავლებე-ლი, ასწავლიდა პატარებს, შემოიბოდა პი-ონირხელმძღვანელო.

შვიდი წელი იყო აღმზრდელიც. დიდი „პაემოც“ და მეგობარც. თუ როგორ გაართვა თავი ტანამ ამ საქმეს, ამას სიყ-ვლები ადასტურებენ. შემდეგ ბარათშვილის სახელობის გორის პედაგოგიური ინსტიტუ-ტის ფიზიკა-მათემატიკის ფაკულტეტი სტუდენტი გახდა.

და აი 1967 წელს ვარაიუნმა ახალგა-ზრდებმა არჩევანი ტანაზე შეაჩერეს. იფიქ-რეს: ფუტკარული უშრომია თავის პატარა ცხოვრების ზახზე. გამოვამბებთ, ვენო-ბით, წინ გავატარებთ.

არც შემედარან. პირველ ხანებში ბევრი იყო სიძინე. მაგრამ აქ პარტიული კომკ-ავშირტის ყოფილი მდიანი, ძველი კომკავ-შირტული მუშაკი გურამ მასურაძე ჩადა ეზმრდებდა, მასწავლებლად, მეგობრად. მერე წარმატებებიც მოვიდა და აღაპარა-დენე ვარიანელ ახალგაზრდებზე. არც საყ-ვარელი სკოლა მიუტოვებია ტანას, მეოთხე-კლასლებს არიომეტრიკას ასწავლის. ტანას დიდი ნინომა გამოუცხადეს: იგი კომკავში-რის რაიონის ბიუროს წევრია, სკკ წევ-რობის კანდიდატი... და განა კოტა ეს იმ ასაკში, რომელიც საუელისს მეოთხედს ით-ვლის?

რუთა ბარძია

ჩემი თაობა

დიდი თაობა ჩემი —
ორმოციანი წლების...
წლები ამღაშეს ცრემლით,
მიწა დატბირეს ძველებით.
იმ პახუტების გარჯით
გაიღო ხიდი მათა...

ახლა ცოტანი დგარჩით
დერნი მაშინცდელ ძნათა.
ბევრი ჩააქრო ტყვიამ —
წამაბარულმა ჩუმად,
ბევრიც —

ვერ შემტყვივა,
სად დახებოდა ჭურჭელა.
ჩემი თაობის ცხელი
გულის მეწველა ბუდე,
ორმოციანი წლების
გაღმალხული ზღუდე...
და მაინც აღარ ცხრები
ასისტი, არც სვავი,
დედამაწაზე წვება

კვალი, კვარტალით ზავი.
ვერ მისიყენა მზაყვრის
დაუნდობლობით მიწამ —
აზას ბობებეს აყრას,
აფრისკას ისევ ბოლქავს.

ვცოცხლობთ არც ისე დიდ დროს,
რომ შევეგოთ ვარამს,
მივხედოთ დაწნულ მინდორს,
მზე გამოტყვით წვეარამს.

ამოიხუთოს წყალბა,
გაოიყაროს ცაშავ,
ვიზოვით, თუ კი წვალით,
ქვეყნის მოსარჩენ წაშავს.
ჩემი თაობის ცხელი
გულის მეწველა ბუდე,
სამოციანი წლების
გაღმალხალი ზღუდე!

საქართველო

შემოუსვენდნო ობოლსი

ქართლის გზატკეცილს ხეხილის ნარგავები გასდევს. მადლიან მარჯვენის დატრავას და უხარბილო ბაღი, ალუბალი, გარგარი, შერაბი, ატამი, კაკალი... მოუწყვია დასახლებულ ადგილები, გაუყვანია წყაროები, მგზავნი გავლიან და დავტოვებო.

ქართლის სოფლები ლამაზადა განლაგებული, ზოგი მთებს შუაა, ზოგი — მთის ძირში, გამოიღვადგის. თვალის ერთი გადავლებით რამდენიმე სოფელი მოჩანს ერთმანეთზე მჭიდროდ წითელსაფრავიანი აფერის ლამაზი ოდასახლებით, დაქსაქსულო ორღობეებით. ეს ქართლის დასახლებების თავისებურებაა.

ქარღ მუქარხეობისა და მებეზღობის ერთ-ერთი მძღავრი რაიონია საქართველოში; აქედრეღი მეტეფეღობის, მუერენეღობის და მეზინდერეღობისად მისდევნ. რაიონში არის სამუერეღო სანამეღები: ავარის შუკრის კომინატი, საკონსერეო ქარხანა, ორი ღვინისა და ორი ხიღენკარეღისა წვენების ქარხანა, ინერტული მასეღობის ქარხანა.

რესეღის მეტალურგიულ ქარხანის სოფელი აბანი აეღის დღღობიტს.

რაიონის მოზარდი თაღის აღრღადს ემსახერება ათობით საშეღლო და რეაღლიანი სეღო.

სოფლების უმრავლესობის აქვს საბავშუო ბავაბალი, საეფეღობერეღო მომსახერების კომინატი, აბანი. რაიონში რამდენიმე საეღდმეფოღა, აქუერების განერეღებუბა-შუა ათი აბღულბორია, საფერეღო-სამეზინო მუქეტეღი, სამუზინარი სახლი, ტუნდისანსეღი და სხვა.

რაიონის მოსახლეობის ემსახერება 130-საწოღანი, თანმდერეღე სამეტრნაღო აბრატურით აღტერეღი საეღდმეფოღი, რამეღსად რესეღელიის დამსახერებელი ექმი არტემ ქეტეძე ხეღმღღენღობს. საეღდმეფოღის მეღმერსინაღის კარგ მუზობავ მეტეფეღის ის ფაქტი, რომ შარშან რესეღელიის ქალაქებისა და რაიონების 452 საეღდიონი დაწესებულებაში ჩატერებელი შემოწების შედგად პირველი ადგილი ორმა რაიონულმა საეღდმეფოღმ დამსახურა, მათ შორის ერთი ქარღლის რაიონული საეღდმეფოღა.

რაიონში წამეზინი სოფლის მუერენობაა. შარშან კოღმუერენობებმა 2.902 ათასი მანეთი პროდუქცია მიიღეს და წწინდა შემოსავალმა 232 ათასი მანეთი შეადგინა.

1.553 ათასი მანეთის მოგებით დამატერეს სამუერენეო წელი რაიონის საბჭოთა მუერენობებმა.

განმეღელი ქართული მებადებია გულმოდინედ უღლიან თითოეულ ძირ ხეს, რღღლოდ აბარებენ აგრღღონისიგებებს. სახეღწეღის წელს მიეყიღება 11 ათასი ტონა ხიღი. ხუთწლიანი ეგვმა 2.478 ჰექტარი ბაღის გაწვენებას ითვალისწინებდა, უყვე გაენღდა 2.500 ჰექტარი. ქარღული შექარხლები 1.252 ჰექტარზე 44.700 ტონა

შუკრის ჰარხლის მიღებას გვირღებნან.

საშემღღოში ზორბალი დათესიღა 7.775 ჰექტარზე. ყანებში სასუქების შეტანა ძირითადლ თემთმდრანეღებით ხღება. 2.990 ტონა ბოსტნეღების ნაცეღად სახეღწეღის 3.500 ტონა ბოსტნეღი მიეღღებდა. მომავალ წელს კღდე უფრო უხეი მოსავლის მიღებისათვის დავებეღია სასათბორი მუერენობის მოწეღა.

გადკარბებით შესრულდება სახეღწეღისათვის ზორცის, რღის, ყვერებისა და მატელის მიეღღის გეგმები.

შარშან თავი ისახეღეს რაიონის მრეწეღობის მუშეგმეგმე, წღორი ეგვმა 113 ჰოიციენით შესარულეს.

— მეღღის ობიღოსათვის მზადების დღეებში კღდე უფრო მეტად გაიღღებდა ზრუნვა რაიონის მშრომელთა ეფოღღენღობის შემდგომი აბღღებისათვის, — გვიტონს საქართვეღლის კომპარტიის ქარღლის რაიკომის პირვეღმა მღიგანმა იაკო ტოღიშვიღმა. — სოღღობში: კინღღები, სასიღეოსა და ეხერეკარში აუნეღა მიბღოთეეკები; ბენისისა და ხეღთაში — კღბებში; ექსპლოატციაში შეღის აბალი საშეღლო და რეაღლიანი სეღოები, საეავრო და საეოფეღობერეღო მომსახერების ობიექტები; წეღსადენი გაყავუ რეღის, დეფოღღის, ბრეღის, დღის საბჭოთა მუერენობებში; დამეწ ავტომატურ საეტეღონი საფერის დეღიფღის საბჭოთა მუერენობისა და მოხის კოღმუერენობაში. ზარჩობებში ჩადეღული რაიონული ცენტრი, შეწდება საცხოვრებელი სახლები, 300 ბავშვისათვის ბავაბალი, ჟანროთღობის დაციის ყერები, ფართოვდება ქუჩები, გაღამზდა და დამშენეღა დაბა ავარა. აქ აუნეღება 60-ბინიანი საცხოვრებელი სახლი, კინო-თეატრი, მესაკეღური სეღო, წელს მწეღობში ჩადეღული ავტოსატრანსპორტი ქარხანა, რომეღც ყოვეღწელირად 8 ათას კღღ სატეღირო ავტომანქანისა და აბღნიეეღ ქარღის შეეეღებს.

ქარღლის რაიონშია ათი კოღმუერენობა და შეღის საბჭოთა მუერენობა. ზოგი მათგანი აღრინდღია, ზოგი — აბღღანმოყობეღული.

უქვეღეს საბჭოთა მუერენობათაგან მოწეღენი ბენისის სახეღწეღი საწერე მუერენობა და ბრეღის მებეზღობის საბჭოთა მუერენობა.

ბენისის სახეღწეღი საწერე მუერენობა (ღირექტორი ა. მეღლაქ) ჩამოყალიბების პირველ წელსში მხოლოდ ათეღობით ძირ კერეღვან და თესღოვან მანეღმს აზღადებდა.

ღღეს მუერენობის ორი ავტოუბანი 140 ჰექტარზეა გადკემეღო, ქარსდგარი ოღღეღისა და ავტოუღების ცრეღო ნაცეღებისათვის. ავტოუბნები დარეგების მიხედვითა დაყოფილი — ერთი მხეღღობისა, მეორე — საწერე მუერენობა ყოვეღწელი-

რად 17 ათასი ძირის ნაყელად 22 ათასი ძირი ნერგს აყენის რესპუბლიკის საბჭოთა მეურნეობებსა და კოლმეურნეობებს. ბენინსურ აბასს, ქლოვს, მხალს, გარჯაძის მუხებდობს მესხეთში, ჩაუბავში, ზღვიასირეთში, მესტრიაში. ბენინსურია ნერგი ეგვება ყოველგვარ კლმატერ პირობებს.

მეურნეობები აღიანათა ცვილილდობისათვის ბებრია რამ გაყავდა. შექმნილია ყველა პირობა ნორმალური შრომისა და დასვენებისათვის. ზაფხულის ცხელ დღეებში მეურნეობის მუშები უზრუნველყოფილი არიან საყველ სასაიდლოებით, მათ განკარგულბაშია მეურნეობის სახსრებით აწვნიებული საყოფაცხოვრებო მომსახურების კომპანიატი, სასაიდლო, მაღაზია, საბავშვო ბავა-ბალი, ტყე-პარკი, „შოთას წყარო“, ხელნაწერი ტბა, ვახის ტალღურები; მშენებლობის პროცესშია საშუალო სკოლის შენობა.

მოსაფარებელი გზა ქარსლავარის ზონებში იყარება. ალვის ხეები გარს ეყენის ხილის ბაღებს. ბაღებში სხვებში თანადაა მოთვლულად შრომობენ და ყოველდღიურ დავალბებს ეტიოიარად ასარელებენ შრომის წითელი დროში იარდნისანი მარაბა თუროშვილი, მარო წიქაროშვილი, მარგალიტა ბევადაშვილი, მარო ასპინძელშვილი და სხვები.

მეორე წლია მეურნეობა საქართველოს სოფლის მეურნეობის სამინისტროსა და რესპუბლიკის პროფსაბჭოს გარდაშვალდროშას ვლბობს.

მეურნეობის ფერმას რესპუბლიკაში პირველად ბენინის სახელწიფო სანერგ მეურნეობაში ჩაყვარა საფუძველი. იგი ყოველწლიურად ოც ტრანამდე ხორცსა და ათასობით ცალ ტყავს დაამზადებს, მოეშახურება სამეცნიერო-ცვლული ინსტიტუტებს. ფერმას აქვს მექანიკური სამრეცხაო, საყვების შესანახი საწყოები, ტყავის დამუშავების პირველადი უბანი, ვეტერნატიკა...

საკმარისია რამდენიმე წუთით ბრეთის მესხილობის საბჭოთა მეურნეობის დირექტორის გივი ჩაბაურის სამუშაო ოთახში მიხედვით და ბევრ რამეს შეიტყობთ, ყველაფერს გეტყვით აქ თამოყრელი სიყვლები, დილოზები, გარდაშვალვი დროშებში, 1961 წელს გერმანიის დემოკრატიულ რესპუბლიკაში გამართულ სასოფლო-სამეურნეო მიღწევება მსოფლიო გამოფენაზე მალბებულ ბიზნისის მდელა.

1967 წლის სამეურნეო მაჩვენებლებით ბრეთის საბჭოთა მეურნეობამ მოსკოვში გამართულ სასოფლო-სამეურნეო მიღწევება გამოფენაზე სსრ კავშირის სოფლის მეურნეობის სამინისტროსა და საყვეშრო პროფსაბჭოს გარდაშვალვი წითელი დროშა და პირველი ხარისხის დილოზი დაიმსახურა. თეთრი გივი ჩაბაური ოქროს მედლით დაჯილდოვდა. შარშანდლი მაჩვენებლებითაისი კი უფრო დიდი ჭილდო — სსრ კავ-

შირის მინისტრთა საბჭოსა და საყვეშრო პროფსაბჭოს გარდაშვალვი წითელი დროშა მიაცემეს.

დიდი ფაფის, დიდი სულის ბერვა უნდა, — სახლური ანდაზაა. დიდ მეურნეობას დიდი შრომა სჭირდება, დიდ შრომაში ბევრი სახელოანი აღიანი იმდებდა.

აგროტექნიკაში, რომელსაც შრომის წითელი დროშის ორდენისანი შოთა ბედიანაშვილი ხელმძღვანელობს, მიწინავე მხილვები: ნინო ტეფნაძე, ციკლა ელიაშვილი, შუშანა ჭეჭუევა, მარია თოთრაძე, თამარ ამბროსიძე, მაცყალა მელაძე, თინა გრიგალაშვილი და სხვები ყოველდღიურ დავალბებს 180-200 პროცენტის ასრელებენ.

მართალია, ორი წლისა ბრების მესხილობის საბჭოთა მეურნეობა (დირექტორი დ. ენტაშვილი), მაგრამ უკვე რენდაბულურია. მეურნეობა შარშან ათი კოლმეურნეობის გარითინებენ ბაზაზე ჩამოყალიბდა და ჩაითინო შოწინავე მეურნეობებს ამოღება ბეურღში.

ორი გარდაშვალვი დროშა ერთი წლის მაჩვენებლებით სხვადსხვა დარგში არც ისე ცოტაა; ერთი ბოსტნეული კულტურების წარმოებისა და აღმზაბების საქმეში კარგი მაჩვენებლებისათვის მიიღეს, მეორე — შჭარის ჭარხლის ყველაზე მაღალი მოსავლიანობისა და სახელმწიფოთის მიყვლის გეგმების გადაჭარბებით შესრულებისათვის. მეურნეობაში ბევრი სახელოანი აღიანი, მათ შორის მაინც გამორჩეული ეუნა ხეხელაშვილი, ანია მელაძე, სანა მეგრელიშვილი...

შარშან ანიამ შჭარის ჭარხლის ამოღების წლეური გეგმა 370 პროცენტით შეასრულა, ეს მაჩვენებელი რესპუბლიკაში სარეკორდო ითვლება.

ხილის უხვი მოსავლით ისახელეს თავი მარო თედეშვილი და ნინო პარაქიძე.

ბრების მესხილობის საბჭოთა მეურნეობა პერსპექტიული მეურნეობაა. მომავალ ხუთ წლეწელში იგი სულ შეიცვლის სახეს. 370 ჰექტარზე გაშენდება ხეხილი, 200 ჰექტარზე — კაკალი და თბილი, 20 ჰექტარზე — მარწყვი. აშენდება საყონსერო ქარხანა, რომელიც ყოველწლეურად 5 მილიონ ჭილა კონსერვს, კომპოტსა და ხილის წვეს დაამზადებს.

ეთილოწყობილი სახეოვრებელი სახელებით და გზებით დამშენდება მეურნეობის ცენტრი, აიგება ორსართულიანი აღმინისტრაციული შენობა, საექიმო პუნქტის შენობა, სასაიდლო, მაღაზია, საყოფაცხოვრებო მომსახურების კომპანიატი.

და სულ მალე ქარელს ვეღარ იცნობს, მისი სოფლები თანამდროვე იერს მიიღობს, გვერდში ამოუდგება ქალაქებს თავისი ეთილოწყობით, თავისი საწარმოო თუ სამეურნეო ობიექტებით.

ნანალი ბუიანი

ენაიცილი ჩაითინი ტრნტარში

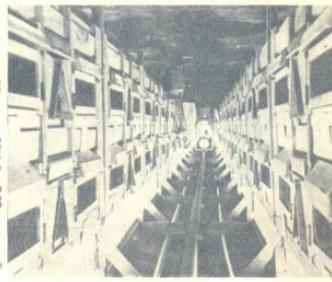
ბოსტნეული აიგება ბრების მეურნეობაში

ქარელის საყვეწყო

ბენინის, მეურნეობის ფერმაში

თამარ სავაძე

მარიამ კახია

მეტალურგია

სოფიო სამბარიძე

მარიამ კახია

საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის მეტალურგიის ინსტიტუტში ბევრი სპეციალისტი ქალია, ვერტიკალიზაციის და ახალგაზრდობის.

თავის მრავალმხრივი საქმიანობით ცნობილია ლიზა ნალირაძე.

გასულ წელს ინსტიტუტში შეიმუშავა უნიველს, უფანგვი ფოლადების გამოშვება, მათი ეფექტიანობას ამჟამად ამუშავებს ტექნიკურ-ეკონომიურ გამოკვლევითა და ლაბორატორიის გამგე ლიზა ნალირაძე და მისი მოწოდებები.

უნიველს კრომმანგანუმისანი უფანგვი ფოლადი დაინერგა იტალიის მეცნიერების, ლომონოსის მედიისა და ამონიუმის სულფატის წარმოებაში. მან გაიარა საწარმოო გამოცდა და შედეგი დადებითია. აქ არ არის გამოყენებული ნიკელი, იაფი ჯდება და ამგვარ დროს არ ივანგება. ამიტომ ფართოდ გამოიყენება საყოფაცხოვრებო წარმოებაში. ეს სიახლე ჩვენს რესპუბლიკაში და მისი ავტორი მარიამ კახია ცეკტიშვილია.

როცა საქართველოში მეტალურგია ისახებოდა, მაშინ დაამთავრეს პოლიტექნიკური ინსტიტუტის ელექტრომეტალურგიული ფაკულტეტი მარიამ კახია, თამარ სავაძე-ლომე და აწ განსვენებულმა ევგენია ჩხეიძემ.

მარიამ კახიას შრომითი გზა დაიწყო ქარხანა „ცენტროლიტში“. მერე პარტიის თბილისის სახელაპო კომიტეტში გადამდგინეს სამუშაოდ. მუშებდავად დიდი დატვირთვისა, იგი შინც ახერხებდა მუშაობას მეტალურგიაში.

მარიამს უყვარს თავისი პროფესია, უყვარს მეტალურგები და მათთან საუბარი. ყველამ იცის მისი არუბი თუქთი“ გატაცების ამბავი.

ირინე კაკელიძე

1952 წელს მარიამ კეკელიძე მთლიანად გადავიდა მეტალურგიის საკლავ ინსტიტუტში მეცნიერ მუშაკის თანამდებობაზე და მალე დაიკავა დისერტაცია.

მერე მისი ოჯახი საცხოვრებლად მოსკოვშია. მარიამ მუშაობს სსრ კავშირის მეცნიერებათა აკადემიის მეტალურგიის ინსტიტუტში, ფერად და მსუბუქ ლითონთა დანერგვის ლაბორატორიაში, შემდეგ ნახევარგამტარ მასალებსა და ლაბორატორიის გამგის მოადგილეა. აქ ჩაწვდა მარიამი ნახევარგამტარ მასალებსა სიღრმელოებებს, ტექნიკაში ახალი გამოყენების პერსპექტივებს.

მთა მარიამი თბილისის მეტალურგიის ინსტიტუტის ნახევარგამტარ მასალებსა და ლაბორატორიის ხელმძღვანელობს. ლაბორატორია ამუშავებს მეტად საჭირო და სასარგებლო საკითხებს — ახალ ნახევარგამტარ მასალებსა მიკრონი, სფეროში. დღეს აქედანვე უკვე შესჯერალა სილიციუმი და გერმანიუმი. ახალ ტექნიკა მოითხოვს ამ ნახევარგამტარების ამოწმუნება შესაძლებლობაა ამოხსნის. მან შეაღწია თითქმის სახალხო მეურნეობის ყველა დარგში.

საქართველოში მიღწეული განხეული ელემენტები, ისინი წაიღიან უნდა იქნეს მოპოვებული და გამოყენებული. ამიტომ საკუთარი მეტალურგიის ისტორიის სერიოზული შესწავლა, რაზეც უფროსი მეცნიერ მუშაკი თამარ საყვარელიძე მუშაობს, მისი ხელმძღვანელობით ამუშავებენ საქართველოს არქეოლოგიური ინსტიტუტის მიერ მოპოვებულ სპილენძს, ბრინჯაოს, რკინას. სწავლობენ მათ ქიმიურ შედგენილებას, დგინდება მუცლი დროის მეტალურგიის დონე, ლითონის მიღება და მისი წარმოება, დამაშვების ტექნოლოგია.

თამარ საყვარელიძე აკადემიის მოამბეში ხშირად აქვეყნებს წერილებს და საკითხებს. ცალკე წიგნად გამოვიდა მისი «მედიკალური ბრინჯაო», ახლა მუშაობს საინტერესო წიგნზე — «რკინის მეტალურგია საქართველოში».

დღის ხანა როდია, რაც ინსტიტუტში მოვიდა ირინე კეკელიძე. მან დაამთავრა თბილისის პოლიტექნიკური ინსტიტუტის მეტალურგიის ფაქულტეტი, შავი ლითონების განხრით. იგი ლენინური სტიპენდიანტი იყო. შემდეგ ასევე წარმატებით დაამთავრა ასპირანტურა და გასულ წელს დაიკავა დისერტაცია.

ახალგაზრდა კომუნისტი 9 შრომის ავტორია. იგი ვაჟთარქვა შრომისმსოვერებშია და თავმდაბლობით. მას დიდი ცხოვრების გზა დაულოცეს ცნობილმა მედიკოსებმა: ალექსანდრე ხეჩიამ, რუსუდანი ნიკოლაძემ, გიორგი ნორაკიძემ, ლა ფინჩაძემ და სოფიო სამხარაძემ.

ბერი სტუდენტე აღზარდა სოფიო სამხარაძემ. შავი ლითონების საიდუმლოება მას ბავშვობიდანვე იტაცებდა. იგი ჰეათურის რა-

იონში, სოფელ რგანში დაბადდა და აღზარდა. ინსტიტუტის დამაყვრების შემდეგ მან თბილისის ორჯონიკიძის სახელობის ქარხანაში დაწყო მუშაობა. ამის გამოცხადებისთანავე ქარხანა სამხედრო პოლიტექნიკის გამოშვებზე გადაიყვანეს. ახალგაზრდა სპეციალისტი ქალი თბილისის სააპარტის უფროსად დანიშნეს. აქ მიიღო მან ახალი ტექნიკის ათვისებისათვის წითელი ვარსკვლავის ორდენი და მედლები.

1952 წელს თბილისის პოლიტექნიკური ინსტიტუტის მეტალურგიის ფაქულტეტზე შავი ლითონების კათედრა შეიქმნა, რომელიც დაკომპლექტდა წარმოებებიდან მოსული ცნობილი მეტალურგებო, კათედრის გამგის, მეცნიერებისა და ტექნიკის დამსახურებული მოღვაწის, პროფესორ ა. ხეჩიანის ინიციატივით აქ მოვიდნენ: მ. ქაშიკაშვილი, გ. ნორაკიძე, ალ. არაბულიძე, სოფიო სამხარაძე და სხვები.

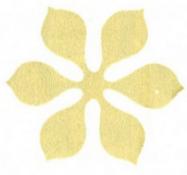
ქვედან იყვნენ სოფიო სამხარაძის პედაგოგიური, საზოგადოებრივი და მეცნიერული მოღვაწეობა. მისი საღისურვატო მუცმა — «მანგანუმის ღარიბი მღვდლის მეტალურგიაში გამოყენება» და ოცქვედ ნაშრომი თავისთავად მეტყველებს იმ დიდ წვლელზე, რომელიც მან შეიტანა კათედრის მუშაობაში. ახლა კათედრის სხვა წევრებთან ერთად იგი ამზადებს საექსპლემენტაციის ქართულ ენაზე — «ზოგიერი მეტალურგია».

სოფიო სამხარაძის ლექციები ფოლადის ელემენტომეტალურგიაში და სხვა დისკონკრეტში, ლაბორატორიულ და სემინარულ სამუშაოებში, დიდ ინტერესს იწვევს სტუდენტებში. ამავე დროს, ის დიდად მართავს სტუდენტებს სამეცნიერო-კვლევითი სამუშაოების შესრულებაში და მისი ხელმძღვანელობით მომავალი სპეციალისტები სერიოზული მოხსენებებო გამოდიან სტუდენტთა სამეცნიერო კონფერენციებზე. მართალია, სოფიო ერთი ვაჟის დედაა, მაგრამ მისი შვილი — სოფიო გიგინეიშვილი სამაყო ახალგაზრდაა, თბილისის ხელსაწყოთა მშენებლობის და ავტომატიკისის საშუალებათა სამეცნიერო-საკვლევი ინსტიტუტის სექტორის გამგეა. ახლახან ბრწყინვალედ დაიკვა დისერტაცია მოსკოვში.

როცა ადღენი საზრუნავია, როცა წლები სუსვია მომავალი სპეციალისტების აღზრდაზე ფიქრითა და ოჯახზე ზრუნვით, როცა აღზრდები და დედა ხარ, არ გაქვს დაბრუნების უფლება. სოფიო სამხარაძე კიდევ ბევრ აკვ სასპეციალისტს მოუშვავებს მეტალურგიაში.

ტექნიკის შემდგომი განვითარება მოითხოვს დაუღალავ მუშაობას ბუნების საიდუმლოებათა ამოხსნისათვის. ამ საქმეში მნიშვნელოვანი წყლილი შეაქვთ ქართულ მეტალურგ ქალებს.

აღმასანდრი ბავშვებილი

აი, სკვანე!

- აი, სკვანე — ჩემი ვულის ნატყრა ამხდარი...
- პატარა ქობი, დარიბული,
- ქვე — საუღარი...
- პატარა ქობი, დარიბული,
- ქვე — ფერდობი...
- წარსულის წლებში ვადგურინდი,
- ფიქარი ვირთობი.
- აი, სკვანე.
- «სომხრია თუ ზღაპრია, დიდი აკვისის საყვარელი მას პატარა.
- აი, სკვანე — გადმოლილი ვადვილთა ნოხი...
- პატარა ქობი, დარიბული,
- ფერდობი ქობი...
- აი სკვანე.
- აქ აღგა მგოსანმა ფეხი,
- გულზე სიმარალე შეუყვარა,
- სიმართლემ — გულზე.
- აქ ამიოღვა
- საქართველოს ბუღბუღმა ენა,
- რომ საუკუნოდ
- სამშობლოსთვის დავტყობ სენმა.
- შრომის ხეწმანდე
- სა მის მიხამ სხეში ერია,
- სიკეთის რაზე
- აქ სკვანის მუხში ერია.
- ჩველ ურამს სკვანემ შემოხვია
- ზრტმუხტის ფარია,
- მგონის გამოხდელიც
- «გამზარდელივით» უცდავი დარია.
- აი სკვანე — გადმოლილი
- უკვილთა ნოხი...
- პატარა ქობი დარიბული,
- უზრალი ქობი...
- აი ამ ქობში ირწოვოდა
- მგონის აკვისი...
- მოვლე, სკვანის ველ-მინდვრეო,
- რომ გვეთ ოყავინი,
- მოვლე, რომ ვითხრათ,
- რასაც ვერცხვითი ეველა ქართველი:
- მადლობის შეტი,
- ლოცვის შეტი
- რა მამეს საექმელი

გვსაუბრება საქართველოს ლირეალური ვერა კომლიაოვა

და მაშინ ბევრი ახალი მალაზია, რომლებიც შეგმატება საეპტო მესელს, თავისუფლად შეძლებს უმადყოფილოდ მუშაობას, მაშინ ჩვენი მყიდველი ორანჰევიარტი მოივებს დრის.

ვერა ივანეს ასულმა გაიხსენა ლენინგრადი. ამ გმირ ქალაქში აღმართის ყველა მომსახურებისათვის ბევრი რამ ეთვლება. ავილით, თუნდნე ბოსტნეულის მალაზია, მყიდველი შედის შიგ და ვერ ხელება გამყიდველს. სპეციალურ პარკებში ჩაწყობილია ყველა სახის გასუფთავებელი და გარეცხილი მალაზიისთვის ბოსტნეული, რაც, მაგალითად, ბორშისის ვასაბიშადა სჭირდება დასახლისს. მყიდველს ერთ წუთში ყველაფერი ხელთა აქვს, იხდის ფულს და ტოვებს მალაზიას. თუ მხოლოდ კომბოსტოს, მხოლოდ სტაფილოს ან სხვა სახის ბოსტნეულს შექნის სურს, მაშინვე უფასოდური ცალკადაც აწევი. მომხმარებელი თავისი ხელით იღებს, წონის, იხდის აფასურს და გადის ასეთვე სანიმუშო წესრიგით თვითმომსახურების სხვა მალაზიებშიც.

აი, სად ჩანს ვაჭრობის კულტურა!
— ვაჭრობა განა უბრალო რამ არის? იგი პოლიტიკასაც ექმნის ქვეყნის შიგინთ, — ამბობს ვერა ივანეს ასული.
მართალი ბრძანება!

ბევრი საინტერესო რამ ნახეს ჩვენმა ვაჭრობის მუშაკებმა ბალტიისპირეთში, პირველი რიგში კი — გემოვნით გაფორმებული მალაზიები. საქართველოს ვაჭრობის სარეკლამო ბიუროს შეუძლია მიზანობა რიგდება. ვაჭორებმა ხომ ერთობით გადამწყვეტი ფაქტორია მომხმარებლის მიზნად. ალბათ, ამიტომაცაა, რომ უამრავი მყიდველი აწყდება თელავის „ბაჰმეთა სამყაროს“. როცა თელავში აწმენდა ბაჰმეთა ურემიზადა, რიგებში ჩამოყვებიან, ჩამოიტანეს ექიმი აიზოლიტი და მიმხრდელად გაფორმებს მალაზიის ვიტრინა.

ვერა ივანეს ასულმა გულდასმით დაათვალიერა რიგის საუბრების მალაზია „საქტა“. მას მხედველობაში ჰქონდა თელავის უნივერსიტეტის რეკონსტრუქცია. გააწყდა თელავის უნივერსიტეტის გადაკეთება რიგის „საქტას“ მსგავსად. ქართველი მშენებლები რიგავით წყვიდნენ გამოცდილების მისაღებად.

ბევრია ბალტიისპირეთში საეპტო-ქაფეთი. იქ თავისი გარემოთ, როგორც მაღლი, ირგვლივ ყვავილებია და ლეკარიცული კუთხეები. სასაიზონე ავეჯი და ლამაზი ფარდები მეუდროებას ქმნიან. მეგობრების მალაზი გემოვნება საქართველოს კაფე-სასადილოებშიც დაამყვენება.

ისე როგორც სხვა რესპუბლიკებში, ჩვენშიც კარგა ხანია დამკვიდრდა სასადილოებიდან და რესტორნებიდან სადილების შინ გადება. ჩვენი დასახლები მიევიწინებს მზასადილებით ოჯახის გამასპინძლებას. ამხვეტიცებრივ მტკიცელებზე, მაგალითად, ზესტაფონსა და ზუგდიდში ვაღაპრებშია სრულდება სადილების შინ გაცემის გეგმები. ამ მხრივ ყველაზე კარგი მდგომარეობა თელავში, სადაც სადილების შინ გაცემის გეგმა ექვს თვეში 680 პროცენტითაა შესრულებული.

საქვეჭრობა თავის მუშაობაში ყვერდობა რესპუბლიკაში განლაგებულ 8 განყოფილებას. ეს განყოფილებები მუშაობენ ზუგდიდში, ცხაკიაში, მახარაძეში, თელავში, სამტრედიოში, ზესტაფონში, ხაჭურასა და ახალციხეში. განყოფილებების ერთ-ერთი სასადილო საზოგადოებრივი სასადილოს სასკოლო ბუფეტების მოწყობა. ცნობილია, რომ ჩართის უმრავლეს სკოლებში ბუფეტები არ არის. ვაჭრობის მუშაკებმა ნახეს გამოსავალი — სკოლის ეზოში მოაწყობეს სასადილო ტაბის პავილიონი. ამ მუშაკებმა უზრუნველკვეთი ცხელი საუბრით. ასე, მაგალითად, ზუგდიდის № 2 და № 3 სკოლებში. ეს კარგი თაონობა თანდათანობით სხვა ქალაქებშიც გაავრცელდება.

ვერა ივანეს ასული ბევრ კარგ ინიციატივას ასახელებს, რომლებიც დამკვიდრდა საქვეჭრობის განყოფილებების მუშაობაში. ერთ-ერთი გასაუბლო საქვეჭრობი ობიექტების კავშირი სამშობლიო სახლებთან, ვაჭრობის მუშაკების ახალშობილის „მხოთისი“ კომპლექტი უშუალოდ სამშობლიოში მიჰქონდა გასაყიდად. გარდა ამისა, ყოველ პარასკევს ფაბრიკა-ქარხნების ტერიტორიებზე ვაჭორები ექონიარული ნაწარმის გამოფენებზე აწყობენ. მისაზამსა, ზუგდიდსა და ცხაკიაში მოეწეო თბილისის მოვლუბის სახლის მოვლუბის ჩვენება ახალი მოვლუბის მოპოვებისთვის. ჩატარდა მომხმარებელთა კონფერენციები, თბილისის აბრეშუმსაქვივი ფაბრიკის, გორის ბაჰმეთის კომბინატის, თბი-

ლისის მარშალის ფაბრიკის ნაწარმის გამოფენა-გაყიდვები.

მუშაობის ახალ მეთოდად ითვლება აგრეთვე შიდასაქვეჭრობა მარაზობები. ამ დროს საქვეჭრობის განყოფილებათა მუშაკები ერთ-ერთ რომელიმე ქალაქში, განიხილავენ საქონლის გაყიდვების პირობების მდგომარეობას და ახდენენ ზემოქმედებას საქონლის ერთმანეთში გადამწეობას. განყოფილებების მუშაობას აუმჯობესებს პერიოდული ანგარიშგება ყველა განყოფილების წარმომადგენელთა თანდასწრებით.

როცა ვერა ივანეს ასულმა დათვალიერა ახალციხის განყოფილება, მოეწევა საქვეჭრობი ობიექტები. ამიტომ ყველა განყოფილებიდან წაიყვანა წარმომადგენელი ახალციხეში — კვების ობიექტების, ლამაზად გაფორმებული მაღაზიების, ახალი საქვეჭრობი დაწესებულებების დასაფორმებლად.

ახალი საქვეჭრობი დაწესებულებები კი თანდათან ემტკებრა ჩვენს რესპუბლიკას.

წელს ზუგდიდში, 22 აპრილს, ლენინის დაბადების დღეს, გაიხსნა სასაქართველოანი უნივერსალი.

ცხაკიალბა 9 მაისს, გამარჯვების დღეს მიიღეს საჩქერების ორსართულიანი მალაზია.

სამტრედიას 1 მაისს შეემატა ორსართულიანი უნივერსალი.

თელავში 1 ივნისს, ბაჰმეთა დაცვის დღეს, ნორჩებისათვის გაიხსნა „ბაჰმეთა სამყარო“.

კარგი მუშაობისათვის, პირველი ვეატრის გემოს გადპარაზები უსტრუბლისათვის საქვეჭრობამ საქართველოს მინისტრთა საბჭოსა და პროფსაბჭოს დახმარებით დროშა და ფულადი პრემია მიიღო. იგი დღესაც ამ დროის მფლობელია. ამგავსად საქვეჭრობა იბრძვის იმ ვალუბლებების განსახორციელებლად, რომლებიც ე. ი. ლენინის დაბადების 100 წლისთავისთვის აიღო.

საქვეჭრობის ლიტერატორი ვერა კოტლიაოვა აცხადებს ალტრისა და ვაჭრობაში ქალთა ფართოდ მიზიდვის საკითხსაც შეეხებო.

სასაზარელოა, რომ უმადლეს სასწავლებლებში, საქვეჭრო ტექნიკუმებსა და უცნაო-რიანი სკოლებში მრავალ მილიან ვაჭრობის დარგის მუშაკები სასწავლებლად.

იხილეთ უცნაო სასაზარელო, რომ თანდათანობით იკრება საქვეჭრო დაწესებულებებში მიმდებარე ქალთა რიცხვი.

გაბაიაძის სული

ახალგაზრდა ქალმა ოჯახიდან თავისი ნაშთითი კარბა გიტანა და გაქცევა, რათა ეტრნა „თეატრისა და ცხოვრების“ ავლით დაეფარა...

იგი მთელი ღღ ამ ეტრნალს რედაქციოში იჯდა, ხსნიდა, არჩევდა, ახარისხებდა წერილებს და შვილებსაც იწვევებოდა, რათა მათ დაეცეთ. გაეცეთ, სტამბიდან სტამბამდე გადაეტანათ, ხელსმომწერლებისათვის გაგვზავნათ იგივე ეტრნალი.

როდესაც 1914 წელს, ეტრნალის რედაქციის მფრის მთავრობამ უფლება აყარა და პატივმრბო მიუსაჯა, ამ ქალმა რედაქციის კარი არ გამოკვეთა. 3-4 წლის განმავლობაში თავად ჩაუდგა, თეატრსა და ცხოვრებას სთავაზობდა, როგორც რედაქტორ-გამომცემს. იგი კვლავ ჩაველი ხელგამოლობითა და ღმილით ხელბობდა ვეა-ფეაველას, შოი მდივებს, ზაქარია ჭიჭინაძეს, ბანჩოს, თედო სახოკიას, ნინო და ილია ნაკა-შვიტებს და ქართული თეატრის მრავალ მოქირანბელს.

როდესაც ქართულ თეატრს დასჭირდა, ამ ქალმა თითო ბავშვი საბანოში გაიხიდა და მუხლებმად თოვლი გაველი მთაშენიდიდან ავლარის თეატრსაც. აყვანი ქალსეში დააღმგვეინა და თავად სეენაზე გაიდა, უტრობოდა („ესითი ლაშაში იყო, ვერბი არ სჭირბობოდა“ — ამბობენ მასზე).

ეს ქალი, ნორჩი შვილებით ვარშემოხვეული, იჯდა სასამართლო დარბაზში და გამბზნვევებოთ თეატრის შეჯუყებდა პატივარ ქმარს, რომელსაც მოსამართლე ესესა მიუთითა ცოლ-შვილებს და უთხრა: „შობლოდ ერთი სიტყვა საჭირო, გვხოვეთი პატიება. შეხედეთ თქვენს ცოლ-შვილს, თქვენ რა აღმბანი უნდა იყოთ, განა ამით ეღობლებოთ?“

პატივმარა კი ამაყლ უქასუხა: „სისხლის უკანასკნელ წვეთამდე თქვენი ლაღინებელი ბეტარი ვინებში!“

დაბრუნდა გაყინულ ბინაში. მავრამ იქი-ღნაყლ გამოყარის. სამშვილანი, ფეხმბიმე ქალი, წყაროს უბანში უტნობმა, ყთობლა ოჯახმა შეიყველდა.

გამორბდნენ ისეთი „ყთობლსურველებიც“, რომლებიც „ურჩივდნენ“ — ახალგაზრდა ხარ, ღამბარ, შვილები საღმე მავარე, წე-სიერ ქარბის იზოვი, მოყვევი ვეა და მბმბხვე-უსლო, მრისანაღმ შეხედა ასეთ არამიხიხე-ღნი და მრბმავლს რწმენით აღვსილმა, იმე-ღინის წირბილი შეუგზავნა გეულღლს მი-ხევი:

„ჩემო ძვირფასო, გონებღმად გუნწურბე-ღელი იოსებ! მივიღე შენი წერილი, მავრამ შენი ავალმყოფობა ძალიან მეყენია... რა და-ღეყმარბა, კარგად უნდა იყო უნდა გავლ-ღვედა, ვესხის, უნდა მოითმინო ყველაფე-რი... არ, მიყურებ ამ სუსტ არბებს, რამღენი ტანყვა გეოლსა და მუხზარება ამბინაა, ეს მხოლოდ შენთვის და ბავშვებისთვის, შენც იტრე გმბოთებებს, უნდა აიტრნო ყველაფერი...“

ვინ იყო ეს ქალი? ანა ეტრელი-იმედაშვილისა. მეუღლე ცნობილი მწერლისა და პოლავარის, ეტრნა „თეატრისა და ცხოვრების“ რედაქტორ-გამომცემღლს — იოსებ იმედაშვილისა. ამ კან-მავრამა, დაუბრეტელი ენეგარბის მქონედ პრინციპებულმა კაცმა ჩაუნებრვა ახალგაზრდა ქალს უღღიღეს სიყვარული ქართული ტრინეფული კულტურისაღმ, ლიტერატურისაღმ, თეატრისაღმ; შოააგონა, რომ ეს გზა, ცარბიზის სულსმემხოთველ ბრბობებში, ტანყვა-წამების გზაა, მავრამ უტყობის მო-მავლსათვის ბრბოლა ყველა ყთობლობი-ღ აღმბანის ვალია. ამბობავც მოხდა რომ ეს ფირეკრად სუსტი ქალი საყოარ სულერი სიმტიყეს იჩენდა.

„თავიდანვე იოსებმა ვალად დამლო, რომ მასთან ერთად მეტარბინმა ჭკარი წამებისა და ტანყვას; არასოდეს არ მიტოვია გა-ღეცეღი და ტანყვას.“ — ვითხებულბთ ანა გიროლის დღეურბი. ის ჯარბი იყო მვეა-

ღეგბა, ბავშვების სულკმა-პურისათვის ზრბე-ღა, მუღმბი სეფრბი — იოსებლსე-ღეწენალმა, არ დაარბიონ, არ დახურბონ... აუკარბიონ; საყვეღური არასოდეს წამოც-ღენია, თმუცა ძალიან ხზორად ოჯახის მამა თავის მთელ ჭამბარის ისევე რედაქციოში ტრებედა.

— იცი, მამო იოსებ, ანა ნამღებო ან-ღეღენია; ბღღენიერე ციკ ხარი, რომ ასეთი მეგობარი გყავს გვერდში, — უთხრა ტრ-ობელ იოსებ იმედაშვილს ვეა-ფეაველამ. მერე კი ანას შეუძახა:

— ჩემო რბოლო, თქვენი ყოფნა გულს უტარბის, მიწდა თქვენი საღღებლო დაე-ღლია.

გული გავღუსობო გრწმობითა, საცა დაჰმზარავს ნალარა, ერთი დაგზამბო ქართულად, ხელო არ გვეცეღება, აღბარა!

ასეც იყო: თანღთან ახლოღმდბდა რე-ღვოლუციის ვარბიერბი, საერთო მღღღეარ-ღბას შეეცინო ხაზბი. ეს ანას გულსაც ახ-რებდა. იგი ხომ ერთი პირველი ქართველი ქალთავანია, რომელიც წიოელი დროში ააფრბოდა 1905 წლის სამბარის გამოსეღ-ლას; როცა უტყენსანი დაწმბიღდა გამოც-ღენენ, იგი თურმე ევლესიაში შევარდა და ხატისწინ დაიჭრა, ვითომ ვოლკოლობო. აღსკრბდა მთელი ქართველი ხალხის და მბითან ერთად იმედაშვილების ოჯახის ნაოცენბარბა; დროში თავისუფლებისა და სიმბრბილისა საქართვეღლში ცხადედ აფრბა-ღდა. სიხარულმა შეუქად შენათა ამ ყთობ-ღობილა ქალის გულში. მავრამ, წარსულმა მბიმე ცხოვრბმად აღბრ დაწმბიღა იგი და 1927 წელს ვარბაღეცალა ჭარ კიდევ ახალ-გაზრდა, ორბიცდაობი წლისა. წავიდა ისე, რომ მიწც სასამწრო ტუანასკნელი ამბი დაეღო უტხობ სეფრბი ლეკსიყინისა-თვის, რომლის შღღგენისა და გამბეცების საქმეს მისი მეუღლე ენდა სათავაზო. ქარ-თვეღმა საზოგადოებამ შესანიშნავ მღღ-ღეწე ქალს საპატიო ადგილო მოეჩინა დი-ღულების პანთეონში.

ნიწო ჩინაღამ, ფილოლოგური მცენინებეზობა კანღღბატო.

გვპირობოს უმნღობი

საქართველოს ქალთა შორის მუშაობის კომისიების კეთლომობიღური ინიციატივით მწვიღობის ფონდებისათვის მვე-რბილები და სათანადო აზგარბმეუ ჩარბცეღობა:

1. ქ. თბილისის ორჯონიკიძის რაიონის მწრობეღი ქალე-ბისაგა — 3000 მანეთი.
2. გურჯაანის რაიონის " " " " 4013 მან.
3. ცაგერის " " " " 2469 მან.
4. ბორჯომის " " " " 4951 მან.

გარდა ამისა, ქ. თბილისის ორჯონიკიძის რაიონის ქალე-ბმა ვიეტნამელ ქალებსა და ბავშვებს გაუზარენ 500 მანეთის ღღრეღეღობის მღღკამენტბი, სურსათი, სასკოლო ნიღებბი და საბავშვო ტანსაცმელი, ხოლო ბორჯომის რაიონის ქა-ღებმა — მ ანათა.

როგორც ადგილებიდან იტყობინებთან, ამ სახსრების შეგ-რბეღბამი ატკივბითი ვამბორჩეღდნენ არაშენდის, კაგბრბის, ჯინბითის საშუალო სკოლების, კოლეჯის, ყიტანის და ნანე-ანის რეაღლიანი სკოლების პედაგოგბი და სასკოლოღტენი-კის განყფობებმა (გურჯაანის რაიონი); საკურბორბო სამმარ-თველოღამ — ქეთევან შურბამბოღლი, მუსიკალური სასწავ-ღლებიღამ — ლილა ლაბაძე, კურორტვატკობრბიღამ — ეთერ გეოღობეც, საგაღმყოფო-პოლიტინიკიღამ — მარბამ ბა-რამბიმე, ბაკურბანის საბჭოღამ — ეთერ შუბითიძე, განათლო-ღობის განყფობებმღამ — ვალია დღღღიღეღვა, ჩამობზმხმელი ქარბინღამ — ეღზრავეტა ლაბრბანიღამ და სხვ. (ბორჯომის რაიონი).

დაეძივნ. და მუიბეი მინას

შესრულდა ერთი წელი გამოჩენილი ქართველი მომღერლის — რესპუბლიკის დამსახურებული არტისტის თამარ წერეთლის გარდაცვალებიდან...

იმერეთის ლამაზ სოფელ სვერში დაიბადა იგი. თავისი სამშობლოს, თავისი კუთხის ტყილი სიმღერები ესმოდა ბავშვობაში და ამ სიმღერებმა გამოაცლის ქუთაისის წმინდა ნინოს კალთა გამნახის დამთავრების შემდეგ მომავალი სახელოვანი მომღერალი თბილისისაკენ.

კონსერვატორიაში სწავლის პერიოდში მოხდა მისი პირველი სცენური ნათლობა. თბილისში მიიღო მან თავისი ცხოვრებისა და შემოქმედების ერთგვარი საგზური. საქართველოდან მოეფინა მისი ტყილი სიმღერა მთელ ჩვენს ქვეყანას და 1923 წლიდან — მოსკოვის საზოგადოების წინაშე მისი პირველი გამოჩენიდან, მთელი 30 წლის მანძილზე, თამარ წერეთლი იყო საბჭოთა ესტრადის ყველაზე პოპულარული და საყვარელი მომღერალი.

ფირფიტები, თამარ წერეთლის სიმღერების ჩანაწერებით, ელვისისწრაფით იყიდებოდა მთელ ჩვენს ქვეყანაში. ხალხმა მას პოპულარი სიმღერების და ძველებური რომანსების დედოფალი უწოდა. არ დარჩენილა ჩვენი სამშობლოს თითქმის არც ერთი ქალაქი, სადაც მას არ ემღეროს, არ ემღეროს ყოველთვის გასაოცარი წარმატებით.

სამამული ომის მრისხანე დღეებში თამარ წერეთელი ფრონტზე ყოიყო. თავისი სიმღერით რომ გაეზნებებინა მებრძოლები, დახმარება გაეწია მშობელი ქვეყნისათვის მტერზე გამარჯვების საქმეში. ასობით მადლობითა და მრავალი სიგელით იყო აღნიშნული მისი ლამაზი და კეთილშობილური მოღვაწეობა. ამიტომ იყო, რომ ასეთი დიდი სიყვარულითა და პატივისცემით აღნიშნა მოსკოვის საზოგადოებრიობამ მისი სათიბილო სააღმშრ 1953 წელს.

ამის შემდეგ თამარი მალე წავიდა: სცენიდან, მაგრამ არ დაეტოვებია საზოგადოებრივი საქმიანობა, რომლითაც ციყსობოდა უკანასკნელ დღემდე: ის

იყო ხელოვნების მუშაკთა ცენტრალური სახლისა და სცენის ვეტერანთა პრეზიდიუმის წევრი.

თამარ წერეთელი გარდაიცვალა მოსკოვში. მისი დაკრძალვა მსახიობის ცენტრალური სახლიდან მოხდა. ერთი წლის შემდეგ კი მისი ნეშტი თბილისში იქნა გადასვენებული. ხელოვნების მუშაკთა სახლში შეიკრება ქართველი საზოგადოებრიობა, რათა უკანასკნელი პატივი ეცას სახელოვანი მომღერალი ქალისათვის. დარბაზში ტევა არ იყო. სიტყვებით და მოგონებებით გამოვიდნენ საქართველოს მწერალთა კავშირის მდივანი ბესარიონ

ვლენტი, საბჭოთა კავშირის სახალხო არტისტი ვასო გოთიაშვილი, რესპუბლიკის დამსახურებული არტისტი ქეთევან ლენია, ხელოვნების დამსახურებული მოღვაწე ითარ გვაგე, რესპუბლიკის სახალხო არტისტები დიმიტრი მჭედლიძე და ბათე კრავეიშვილი.

ქართველმა ხალხმა დიდების პანთეონში დაკრალა გამოჩენილი ქართველი მომღერლის — თამარ წერეთლის ნეშტი.

მიხაკ თაბუაშვილი,
საქართველოს სსრ დამსახურებული არტისტი.

„ივენანა“

ეს იყო 1959 წლის 26 სექტემბერს.
ციხვირი ვერანდიან ლიტორმა ასე მი-
მართა ტელემაყურებლებს:

„ძვირფასო ტელემაყურებლებო! თბილისის ტელეკულტურის დღეს ქალაქის სათვის განკუთვნილ სატელევიზიო ეკრანის პირველ ნომერს გთავაზობთ. მას სახელად „ივენანა“ დგარიყვით, როგორც სიმბოლო დღეობისა და ერის ვაზარდებისა. ამ ტბილი პანჯი ზრდიდა ოლითვე ქართულ დღეა თავის ჩვილს, ამ ტბილი პანჯი უნერგავდა მამულისადმი, ადამიანებისადმი, შრომისადმი სიყვარულს და თავდადებას.

ვეცდებით ეკრანში თქვენთვის სინტერესო თემაზე გავაშუქოთ — თქვენევე ცხოვრებაში, ძვირფასო ქალბო, თქვენი სურვილებისა და წინადადებების გთავაზობს წიხვინებით.

დღეს „ივენანა“ თბილისია — ათი წლისა შესრულდა. შეძლო თუ არა მან თავისი მიზანდასახულებების განხორციელება, შესაძლებელი თუ არა თავისი პირიპა? პირიპადად შეასრულა ამის ამტკიცებს უპირატესეს ყოვლისა ტელემაყურებელთა აღიარება და სიყვარული, მართაყვით, მიმოიყურა და მადლიობა, რომელთაც ხშირად იტყვს „ივენანას“ რედაქცია. ასე რომ, თბილისის შექმნა ახალი ხილი არაა რედაქციისათვის; ზედმეტია იმაზე ლაპარაკი, თუ რაოდენ ადვილობისაყვლილი და მსობირთვია ყოველგვარი სატელევიზიო გადაცემა, რომ მისი პოპულარიზება ტრიათით არ განისაზღვრება. აქ განმსაზღვრებელი სხვა არაა: სურვილი, რომ აუცილებლად მიუჯდეს ტელეეკრანს, როდესაც შენი სიყვარული გადაცემა იწყება.

„ივენანას“ ეს სიყვარული თვითაღწვე და იმსახურა. დიამსახურა თმბატის მრავალფეროვნებით, კარგად მოფორმებულ სუბექტებში, გადაცემის მაღალხარისხიანებით. ქალთა ეკრანის კარგი ამბავიარა ჰყავს. მათ შორის უპირველესია გადაცემითა სულისჩამდგმული, პირველი და უცვლელი უფროსი რედაქტორი ნუნუ ხავთაძი. „ივენანას“ დიფერენსს ჩვენ ვინახავთ ნუნუ ხავთაძის, მელიქოლოტი მის ყურნალს თვითღვ და შემდეგ ცხადია, ვისაზრებთ მიმავლის გვეგმებზე პირველყოფისა, რამაც ამ საუბრების მივინჯება — ეს იყო მიქების დარცხრომელი სურვილი; არაფიარია თვათიკმაყოფილება; ეს პოლიტიკურ-მხატვრული

ეკრანული თავის ამოსავალ წერტილად ყოველთვის ტელემაყურებელთა სურვილს მიწვეს. ეს სურვილები მრავალფეროვნაია, და ამდენად ეკრანს აქვს საშუალება თავი ააცილოს ყოველგვარ შტამს, შაბლონს, ტრაფარეტს. მაგრამ მზამზარეულად არფერული მოვა — საჭიროა დიდი ენერჯია, მხატვრული დანტხაბა, სიძალის მიგნებისა და გრძობის უნარი. უნდა გამოიშუქრდეს, მავრებელთა წინაშე უნდა წარსდგეს ყოველგვარი კარგი, რაც აქვე ჩვენთან, ჩვენს გვერდით, ჩვენი ქალების ცხოვრებაში ხდება! ტელემაყურებელს უნდა მიეცეს საშუალება თავისი თვლით ნახოს და მოუსმინოს ადამიანებს, რომლებიც ქმნიან და შრომობენ უცხოეთს. „ივენანას“ გადაცემის მიზნობრიობის მისაღებად სიამოვნებით მიღიან შრომითი ფრინტის მოწოდება ადამიანები, პოლიტიკური მოღვაწეები, ქართული კულტურისა და მეცნიერების წარმომადგენლები, მრავალშეილიანი დღეები, დიასახლისები, აღმზრდლები, პედაგოგები, და კიდევ რომელი ერთი ჩამოთვალაოთ. ამ ეკრანში შემავალი ყოველი თემა პირველი მნიშვნელობისაა. ამიტომაც გუყვარება ასეთი დღის მასუხისმგებლობით თითოეული მაყვანს ყველა, დაწვეებული უფროსი რედაქტორით, რეჟისორებით, გადაცემა ჯგუფით და გათავებული შტატებზე კორესპონდენტთა დიდი ქცული. შრომობელთა დიდი ბედობის ვლადიმა კვიანდრთა. „ივენანას“ გადაცემებში ხშირად იწვევენ დიდი მოღვაწეებს, რეკოლეციისა და სამაშულო ომის ეტერარნებს, ადამიანებს, რომლებიც ეს-ტრატეგად გადმოვიცეს საბჭოთა სანშობის დადვისა და ამაღლების, განმტკიცების და უცხოებობად სურავილი!

საქართველოს რომელ კუთხეში არ წახავთ „ივენანას“ წარუზავინილებს. ბლოკინო წიხვინა და ტელეკამერით დადიან ისინი შოთან სეპანთა და ხესუერეთში, აფხაზეთის ზღვისპირა ქალაქებში და საყოფმურნე მინერგებში, ფაბრიკა-ქარხნებსა და ბაკა-ბაღებში

ში. სკოლებში, მუზეუმებში, ბიბლიოთეკებში... ყველგან სიამოვნებით იღებენ სასურველ სტუმრებს, ცდლობენ ყოველმხრივ შეუწყონ ხელი, გააცნონ მიღწევები, გამოავლინონ ახალი სახელები... აღსანიშნავია ისიც, რომ „ივენანას“ წარმომადგენლები პარალელურად ეცნობიან მასმინტელთა ყოფას, მხარის ისტორიას, ეთნოგრაფიას, ხალხურ ზემირსიტყვიერებას, ლეგენდებს და სხვ. ამის შედეგად უფრო იცხება და ლამაზდება გადაცემა. ეს სილაპარაკი, როგორც აღვნიშნეთ, იოლად არ იქმნება. იგი შედეგია მთელი თვის დაძაბული შრომისა, მაგრამ ეს დაძაბულობა სულაც არ ემჩნევა ყოველი თვის დამგვირავინებელ „ივენანას“ მისი ფურცლები ლაღად იშლება. კადრის კადრი ენაცვლება, საყვედრო ცნობილ შრომის მეორე ქალს — საქვეყნოდ მნიშვილედ გეგმირთა, პედაგოგ — ექიმი, ცნავალშეილიან დღეს — კოსმეტოლოგი, გრაფიკის ისტკტი; მიწყდა ახალი მეგობლისა და ახლა თუმორისტმა სიცოცხლე შემობიტანა, გვარანზე გათლვა კინოგრაფიკული ნაწინობა სახემ. შემდეგ „ივენანას“ კალიცხა ჩვენს ცხოვრების ზოგიერთი ხორცტკტი, გაეცნულა დაგავდაცაყოფილი მზუბოლი, და კვლავ მუსიკალური გვერდი — ახლა ახალბედა მომღერლებს უღოცავს ვნას „ივენანას“... (საერთოდ, უნდა აღინიშნოს, რომ „ივენანას“ თავისი წვლილი მიუძღვის შედეგშიცხადი გათოლენებში. ამ მისთვის მარტრებს ამ განყოფილებას კარგად მიდიქრებულ სახელიც: „ახალბედეები“).

ჩვენ შეგველო უფრო დაწვრილობით ჩამოგვეთვალა თბილისის გადაცემითა მრავალფეროვანი პროგრამა, თემატური თუ სატელედილო თემატი, სიტყვებები, მაგარა ვფიქრობთ, რომ ეს ჩვენი მეთიხებლობისათვის უკვე ცნობილი განმეორება იქნება. ჩვენი მეთიხებულები კი „ივენანას“ ყველაზე თეგამოხდებულ მსმენელები არიან.

ძვირფასო დოა — „ივენანას“; შენი ზეგია ჩვენი — ქალთა ეკრანის ზეგიაცა. ჩვენ ერთ დიდ საქმეს ვემსახურებით და ერთნაირი მადლი მიზანი გვაქვს დასხვოლი: შენი პირველი გადაცემის სიტყვებისა არ იყოს, ჩვენ ვერდა თვითაღწვე ჩაუწერეთ ჩვენს შეგლებს მამულისადმი, ადამიანებისადმი, შრომისადმი სიყვარული და თვალდადება!

ქალთა საბჭოებში

ახალშობილია მარკი

ზუგდიდელთა ინიციატივით

როცა ზუგდიდის საქალკო კომიტეტის მდიანთან ლია ნადარეჟილიან მივედი და თამარ ქუჩელიძე იყო, ლია ისეთი სითბო ჩაუღვია თვალში, თითქოს საყვარელი დღის ამბავი მეცხოვროს. მერე უკრამლს დაწვდა, ის იყო უნდა დაეცა, რომ კარი გაიღო და თამარი შემვიდა. ქალთა საბჭოს თავმჯდომარე, როგორც ყოველთვის, ახლაც საქმეზე დაიწყო ლაპარაკი:

...ს. მ. 14 წლისაა, სწავლობს მეოთხე საშუალო სკოლაში. სკოლამ ყოველი ლიენე ხმარა მოსწავლის შესწარჩუნებლად, მაგრამ გოგონას მიანიჭეს უკრამლს თვალის ბოლო ხანებში ქურდობისაგან მიჰყო ხელი. დღემდე ითხოვს შვილის სტესკოლაში გაგზავნა. რაღვანაც საქართველოში ასეთი სკოლა არ არის, თამარმა ლის ბავშვის საბუთები მოუტანა, რომ აღეჭრათ მუშაგამლობა გოგონას რუსეთის ერთ-ერთ სპეცსკოლაში მოსათავსებლად.

ქალზე ზუგდიდის ქალთა საბჭო მრავალ კეთილ საქმეს აკეთებს. იგი 1967 წლის თებერვლის თვეში ჩამოყალიბდა და 12 ქალს აერთიანებს. სულ მალე მათი ხელმძღვანელობით ყველა მსხვილი საქარმო-დაწესებულების პარტიზორობით ქალთა შიორის მომუშავე კომისიები შეიქმნა.

ქალთა საბჭოში ექვსი სექციაა: შრომის დაცვის, ჩანარეგობის დაცვის, ბავშვთა უზრუნველყოფის წინააღმდეგ ბრძოლის, დასვენების მოწყობის, პედაგოგიური პრობაგანდისა და საყოფაცხოვრებო. სექციების მუშაობის შესახებ სისტემატრად მსჯელობენ ქალთა საბჭოს სხდომებზე, სახავენი ღონისძიებებს შემწველ ნაკლოვანებათა აღმოფხვრელად.

ჩანს სწრზე ფაბრიკაში 170 ქალი მუშაობს. სამუშაო შიმშია და შრომატევადი. ქალებს აბანი არ ჰქონდათ, ხელახანი კი ფაბრიკიდან მოშორებით იყო. ქალთა საბჭოს ჩარევით დირექციამ შესანიშნავი აბანი, გასახდელი ოთახი და ხელახანი მოაწყო. მძიმე სამუშაოზე მომუშავე ქალებს უფასოდ მისცეს რძე.

შექანილურ კომბინატს ბადის საქსელი საამქრო აქვს, სადაც მხოლოდ ქალები მუშაობენ, მძიმე პირობებში უხდებოდათ მათ შრომა, სამუშაო ოთახი ნესტიანი იყო. ქალთა საბჭომ ავადყოფილდნენ. ქალთა საბჭოს დაყენებული მოთხოვნით მდგომარეობა გამოსწორდა, გადიდდა სამჭროს ფართობი.

საყონსერო ქარხნის საერთო საცხოვრებელში 40 ქალი ცხოვრობს. მათი საყო-

ფაცხოვრებო პირობების გასაუმჯობესებლად შენდება ქალთა ოთახი, ჰიგინის ოთახი, ეწყობა საშხაბე.

ყრუ-მუნჯთა საზოგადოების ბაზის საპენტრ საამქროში მტვერი იღვა. თამარ ქუჩელიძე და კომისიის წევრებმა მანამ არ მოისვენეს, სანამ არ დაიდგა მტერის გაშწინებელი ვენტილატორი.

მათივე ინიციატივით ფაბრიკა-ქარხნებში გამოილია სოციალისტური შეჯიბრება, აღგობრბივი ქალთა კომისიები ამოწმებენ მუშაობის შედეგებს და ამუშებენ კედლის გახუთში. შესვენების საათებში კომისიის წევრები მუშებს ხმამაღლა უკითხავენ გახუთებ, აწუთენ კვალიფიკური ლექტორთა ლექციებს პოლიტეკრ თემებზე, მორალის, ესთეტიკის საკითხებზე. შექმნილია მამრავი ბიბლიოთეკა, ეწყობა კოლექტიური სტუმრი კინოთეატრებსა და ისტორიულ ადგილებში. ქალთა საბჭომ დაისახლეს ჩაბა ქუჩების დასუფთავებისა და გამწვანების საქმეში, შექმნა მათთვის კულინარიის წრეები.

ამს წინათ ქალთა საბჭოს ინიციატივით ექსკურსია მოეწყო ყაზბეგში. ზუგდიდელელებმა ინახულეს ყაზბეგის ძმთა სასაფლაო, იმ ვაგაქციების საფლავი, რომლებიც

ემუხილეს ეკონომიკაი

მარიამ ბურაშულაძე,
საქართველოს სსრ სკოლის დამსახურებული მასწავლებელი.

ბავშვთა აღზრდის დიდ, სახელმწიფოებრივ მნიშვნელობის საქმეში მთავარი როლი აღმზრდელთა პირად მავალთს მიეკუთვნება. აღმზრდელის პირადი მავალით ეს ის აღმზრდელბობითი ძალაა, რომელსაც ვერ შევლით ვერც სახელმწიფოებრივ, ვერც მორალურ სენტენციები, ვერც დასჯის ან წახალისების სისტემები, — ამბობდა დიდი რუსი პედაგოგი კ. უშინსკი.

ბავშვის სწორი აღზრდა მშობლებისაგან მოითხოვს ოჯახის მთელი ცხოვრების იმდენ რაოდენ მოწესრიგებას, რომ იქ სუფიქსდს გულწრფელობის, ერთმანეთსაღმი სიყვარულისა და პატივისცემის ატმოსფერო.

მშობლების პირადი მავალითა ძალა, პირველადი, დამოკიდებულა მათს ავტორიტეტზე, რაც უფრო მაღალა მშობლების ავტორიტეტს, მით უფრო დიდ გავლენას აღწერს ისინი თავიანთი შვილების ხასიათისა და უფუნქცივის ჩამოყალიბებაზე, მათს ეველა შენიშვნას, არეებს და მოითვება ბავშვები დიდი მზალდონით აღიქვამენ და პირულებენ კიდევ.

სიღარდის მშობელთა ავტორიტეტი ზოგი მშობელი შეცდომით ფიქრობს, რომ ავტორიტეტს მშობლებს ანიჭებს ბუნება. ეს კი ასე არ არის. ავტორიტეტის შესაქმნელად საჭიროა დიდი და სისტემატიური მუშაობა თავის თავზე. მშობლების პატივისცემა ის ცხოვრება და საქმიანობა, მალე მორალური სახე, ბავშვებისადმი ყურადღებანი და გულისხმიერი დამოკიდებულება, სიყვარული და გონივრული მიმოხილველობა. დამყარებელი მათი პირადობისაღმი პატივისცემაზე — აი რა არის მშობელთა ავტორიტეტის ნამდვილი საფუძველი.

მშობლების დამსახურება ბავშვების თვალში, — ამბობდა გამორჩენილი საბჭოთა პედაგოგი ანტონ სიმონის ძე მაყარევი, — პირველი ყოვლისა, უნდა იყოს დამსახურება საზოგადოების წინაშე, ნამდვილი, სრულყოფილი და არა მარტო ვარგუნული დამსახურება.

ბავშვებმა ადრეული ასაკიდან უნდა გაიგონ რომ აღმანიის როლი საზოგადოებაში განსაზღვრება არა მთავარი მახლობლი ან ქორწინებრივი მეგობრობითი, არამედ მისი პირადი ნიჭით და საზოგადოებრივი სსარაგებლო შრომით. ამით, პირველ რიგში, განისაზღვრება მშობლების ავტორიტეტი და, მანახადავმ, ოზრდება მათი პირადი მავალითის აღმზრდელბობითი ძალა.

ბავშვთა აღზრდა ემეტიური იქნება მხოლოდ იმ შემთხვევაში, როცა აღმზრდელის სიტყვა და საქმე სრულ შესაბამისობაშია როცა სიტყვიერი დარწმუნება განმტკიცებულია აღმზრდელის ქცევის კონკრეტული მავალითებით.

ბავშვთა აღზრდამში მაქსიმალურად უნდა გამოვიყენოთ დაღებიოთი მავალითები. ცნობილი ჩეხი პედაგოგი იან კომენსკი თავის „დიდი დიდაქტიკაში“ აღნიშნავდა, რომ ბავშვი უნდა ავიდონით ცუდ მავალითებს, დაღებიოთი მავალითები ხელს უწყობს ბავშვების დაღებიოთი თვისებების აღზრდას.

ჩასაკვირვებელია, შეუძლებელია ვანავალევიოთი ბავშვები ცხოვრებისაგან, სადაც მრავალადა ჩაოგორც დაღებიოთი, ისე უარყოფითი მავალითები, მავრამ ჩვენი მიზანიც ის არის სწორედ, რომ აღზრდილი ბავშვები უარყოფითი მავალითებისა და ქცეების არა ათვისებულნი, არამედ მათი კრიტიკულად შემფასებლნი.

საჭირო არ არის ყოველ წუთს ექვიჩინოთ ბავშვს მისი ნაყოლიანობის შესახებ. ამან შეიძლება გააზიორობოს იგი, სუსტითარ თავის ჩრჩხელა დაუქარკის, მშობლებისადმი უნდობლობითი გამსკვალის.

რა თქმა უნდა, არ შეიძლება გვედლი ავტორით ბავშვთა ნაყოლიანებებს, უნდა დავეხმაროთ ბავშვებს მათ აღმოფხვრებში. მაგრამ სააღმზრდელო მუშაობაში, პირველ ყოვლისა, უნდა მიმართოთ ბავშვის დაღებიოთი თვისებებს, მისი პიროვნების ნათელ მხარეებს და მათზე დაყრდნობით აღმოფხვრათ უარყოფითი ჩვევები ბავშვის ყოფილებეობაში.

მშობელთა პირადი მავალითის სადამზრდელო ძალის ამაღლების ერთ-ერთი პირდასწარმოდენის მათი სიყვარული და პატივისცემა ბავშვებისადმი. არაფერი ისე არ გვახლოვებს ბავშვებთან, როგორც დღობითი გამსკვალული და გულწრფელი დამოკიდებულება. ხოლო ზოგიერთი მშობლის უშუალო, შეუთრდელი დამოკიდებულება მშრლდამს მათი სააღმზრდელო ზემოქმედების შესაძლებლობას. ბავშვები ასრულებენ იმათ მოითვლებს, ვისაც ისინი უყვარება და ფსევდებს, დიდი ხალისით ბავავენ იმათ მავალითს, ვინც უყვართ, სიყვარული და პატივისცემა არ შეიძლება მიუთხოვოთ, როგორც ისეთი რამ, რამ მშობელი უფლებითი გუფუნის. ბავშვების სიყვარული და პატივისცემა უნდა მოვიპოვოთ.

ბავშვებისადმი აღერსითა და სიყვარულიო, მათი პატივისცემით მშობლებს შეუძლიათ გამოიწვიონ მათში კარგი გრძნობები, აღზარდონ საჭირო თვისებები შეპიციონის ისინი შრომას, წესრიგს, უფრესობის პატივისცემასა და გაგონებას. ამასთან ბავშვებისადმი სიყვარული და პატივისცემა ორგანულად უნდა იყოს შესაბამელი სამართლიან მომთხოვნელობასთან.

განსაკუთრებით დიდი მნიშვნელობა აქვს აღზრდამი ბავშვების კარგი საქციელი შექმნას და მოეწონებას. ეს ხელს უწყობს დაღებიოთი მხარეების განვითარებას მათს ხასიათსა და მოქმედებაში.

არაფერია იმაზე უფრო არაზნებრივი, ვიდრე ბავშვებისათვის ფიზიკური სასჯელის მიყენება. ფიზიკური დასჯის საშუალებით შეიძლება ბავშვი იძულებული გახდეს შესარტლის შრომისა ესა თუ ის მოთხოვნა, მაგრამ მისი დაწმუნება ამ საშუალებით შეუძლებელია. მშობლებს, რომლებიც მიმართავენ ფიზიკურ დასჯას, ჰგარგავენ ავტორიტეტის შეღუბნის თვალში, მცირდება მათი პირადი მავალითის სააღმზრდელო ძალა.

ოჯახური აღზრდის პრაქტიკა გვიჩვენებს, რომ იქ, სადაც ფიზიკურ დასჯას ხშირად იყენებენ, ბავშვთა დანაშაულებრივი მოქმედება კი არ კლებულობს, არამედ მატულობს. ბავშვებისადმი სიყვარული, გულსხმიერი და უტრადღებანი დამოკიდებულება, შესაბამელი მომთხოვნელობასთან, უსაფრთხადავლუმს მშობელთა და ოჯახის სხვა წევრთა მთავარი მავალითის სააღმზრდელო ძალა.

განსაკუთრებული მნიშვნელობა აქვს ბავშვების მიმართ ოჯახის წევრთა მოთხოვნების ერთიანობას. ძალიან ცუდია, როცა მშობლებს შორის ავტოლი აქვს თანხმობა. ბავშვებისადმი სიყვარული, სიყვარული და სხვადასხვანაირად ფსევდებს ბავშვის საქციელს და სხვადასხვანაირად ეხმარებიან მას. ზოგიერთ დედა სეს ბავშვს დაემოჩინებლობისა და ცულობისათვის, მამა კი ყოველგვარ ცულობას აპატიებს, ანებირებას, ანგარიშს არ უწყებს დღის სავალდებურებს, ან კიდევ, პირობით, ასეთ შემთხვევაში მშობლის ავტორიტეტი ეცემა და მისი მავალითის სააღმზრდელო ძალა მცირდება. ოჯახში უზრუნველყოფილი უნდა იქნეს მომთხოვნელობის ერთიანობა. მშობ-

ღებმა და ოჯახის სხვა წევრებმა უნდა დაუვირონ მხარი ერთმანეთის მოთხოვნებს, რომლებიც დაშვებმა უნდა შეასრულონ. ბავშვებისათვის წაყენებული მოთხოვნები კარგად სრულდება მაშინ, თუ ისინი კონკრეტული, მისაწვდომი და ბავშვებისთვის გასაგებია. საჭიროა მხედველობაში მივიღოთ აგრეთვე ბავშვების ასაკობრივი თავისებურებანი. ასე, მაგალითად, სკოლაშედილი ასაკის ბავშვებს უნდა წაუყუროთ ყველაზე ელემენტარული მოთხოვნები ყოფილიყვნენ კლასტარში, მოეთხოვონ ქამის წინ უსაფრთოდ დაიხანონ ხელები, თქვან: „შეაღწილით“ ქამის შემდეგ, უტყვიან კლასის მოსწავლეს უნდა მოეთხოვონ მეტი ორგანიზებული და დისციპლინა, თავიანთიანად, უტყვიან კლასების ბავშვებს რა უფრო მაღალი მოთხოვნები წაუყუროთ პატივისცემის, მოვალეობისა და სხვათა შესახებ.

ბავშვთა აღზრდის ამოცანები ოჯახში არ

შეიძლება ერთხელად გადაიჭრას მთელი მოცულობით. ისინი თანდათანობით უნდა განხორციელდეს სხვადასხვა მეთოდით. ზეგავლენა უნდა მოახდინონ ბავშვის არა მხოლოდ გონებაზე, არამედ გრძნობაზე და ნებისყოფაზე.

სისტემატური ღონისძიებები უნდა აღუზარდონ ბავშვებში მაღალი შეგნება, რომ ისინი, საბოლოო ბავშვები, ზედინიერი, მდიდარი მემკვიდრეები არიან, მემკვიდრეები არა ფედლის, სახლების ან სამკურნელების, არამედ მსოფლიოში ყველაზე ძვირფასი ანაბრის — მათი შრომების თავღიდებულ შრომით შექმნილი სოციალისტური სახელმწიფოსი, რომელსაც ესაპირობება მაღალი მოქალაქეობრივი თვისებებით აღჭურვილი ახალგაზრდები, ახალგაზრდები, რომლებმაც პარამიწიული იქნება შესაბამებელი მოაღური სრქმინდე, სულიერი სიმდიდრე და ფიზიკური სრულყოფა.

ათი ტრიალებს სარკის წინ. ვეუბნები, ვეუბნები — შვილი, სარკე ვერას გოშველის, თუ ვინდა ლამაზი და მომხიბვლელი იყო, ნორმალურად უნდა იყვებოდეთ.

ის კი დაინებები მუტებანა — გაიგე, მამაგემო, ახლა გამზმადარი ქალბატონი მოღამო.

ვეერ გამიგია, რა მოსატრანია ასეთი მოღა, ან სად არიან მისი ატრობები? მეც ხომ ვიყავი ახალგაზრდა, ქალკმში რომ გავივლადი, ვთხოვედი ქალბის ვეზი და სილა-მანზე თავბრუს მახვევდი? ახლა კი რას ვხედავ? ქალბატონების მეტი ნაწილი მიშეშლისაგან გაყვითლებული, ჩამომხმარნი, და თვალბზიკვენილი მილსაგებები ქუჩეხეში. ვეუბრები და გული მიკვდება. ახ უნდა იყოს მათი ნამეგობი? რა შობამოკვლავა უნდა მოვეცეს ასეთმა ქალბებმა?

ძვირფესო რედაქციავ, იქნებ თქვენ მაინც დავეხმაროთ და იხსნათ ჩვენი შვილები დაღუბისაგან. ვთხოვთ, წერილის ატრობის გვარი არ გამოაქვეყნოთ, თორემ ჩემი „ანგელოზის“ რისკესა ვერ გადავტრები.

მ. რ.

საბჭოთა საქართველო

მ წერილს გწერთ ერთი უბრალო ქალი, რომელსაც თავის სოციალურ კარგის მეტი არაფერი გაუტუბია.

მე ვეითხოვთ თქვენ და „საქართველოს ქალის“ ყველა მკითხველს: რატომ არიან ბოროტი ადამიანები რატომ უშუფოთენ ცხოვრების სხვებში?

სქოთს თავიდან დავიწყო. თოხმეტი წლის წინათ მე და ჩემმა მეუღლემ ბოთრი ავიყვანე აღსაზრდელად. ვაყვანეთ თანხი თვის, სუსტი, ავადმყოფი. მაგრამ შვილს ისე დანატრებულ ვიყავით, რომ ამას არ შევეშინებინებართ. რამდენი დამე ვავითვლი ჩემს გოგონას! შეხმამეტიღუბულად ვცხოვრობდით. მაგრამ, ბოლო ხანებში შვილს უყურადღებობმა შევამინე, ხშირად ავდებთ მე-ლაპარაკებოდა, მეზობლებში და ნაცნობ-მეგობრებში ჩემს დამცურებს ცილობდა. ვიკითხე მიმგმართა? მეუღლე არც წელია, რაც გარდაცვლილა. საშინლად შეშუფოებულად დადილი. ვადაწყვეტილ, ისეე შვილს მოკლამარკებოდი, მაგრამ არაფერი გამო-მიღდა. მიზეზს ვეძებდი. ვეძებდი და მივაგენი, ვაგვიც ის, რისიც ყველაზე ძალიან მეწონდა. თორემ, ჩემი გოგონა ხტდებოდა თავის შრომულ ღვდეს (ჩემი ნათესავის ოჯახში, წარმოუდგენივით — ნათესავის). ვინ იყოს, რამდენ სურუებს ეუნებოდა, ჩემს სოკულვლს უწერავდა! ეს რომ გავიგე, ჩემი შვილისთვის არაფერი მოთქვამს. გადავწყვიტე თქვენთვის მომწერა და დამხმარებამ მეტობა. როგორ მოვიტყე შეგმგომ? მეუღლის გარდაცვალების შემდეგ მთელ იღებებს შვილზე ვაყარებდი, მან კი როგორ გადამიხალა! (თქმეცა თეთრონ რა დამანაშავე?) მიშველული! დამეხმარეთ!

სამი წელია, რაც დაეკორწინდი. მყავს ორი შვილი. საწივადგობის თვალში მაქვს ზენიანი ოჯახი. მყავს კარგი ქმარი. სინამდვილეში, ამ ბოლო ღრის ჩემი მეუღლე რატომღაც ვაფერხობს. აღარ საიმოვნებს ოჯახში ყოფნა. ერთთავად მივლენდამაია (ჩემი მეუღლე მძილობდა), თავის იმართლებს, თავისუფალი ღრ არა მაქვს. ვფიქრობ, ვფიქრობ და ვერ ამიხსნა, რა არის მისი ასეთი ფეროცავლების მიზეზი?

ტრემლები მხარბობს, ათსანაირი ფიქრი ამეკიატება, მერე ჩვილის ტრილი გამო-მაფხიზლებს და ისევე ეუბრუნდები ყოველ-დღურ ცხოვრებას, მაგრამ მეყვია ვი ძალღონე ბოლომდე?

რას მირჩევდით, როგორ მოვიტყე? **მ. რ.**

ძვირფესო რედაქციავ! დიდი ხანია ვფიქრობ, და ბოლოს გადავწყვიტე, თქვენ მოეხმართო, იქნებ თქვენ იხსნათ სოციალურ-საგან ჩემი ქალიშვილი და მისი მიმდევარი ბავშვები, რომელთაც სკეპული უხვად ავბთ, მაგრამ მიღლისათვის შიმშილი იხიკავენ თავებას. შიმშილი ხომ სოცელის დასაწყისია და გამოდის, რომ შიმშილი კი არა, სოცელად ყოფილა მოღამი.

მყავს სამი შვილი — ორი ვაჟი და ერთი ქალი. ვაჟები ავ თვალს არ ენახება. ქალიშვილი კი მომისმინე და გეტყვით: ჩემი ქალიშვილი სანამ ყმაწიელი იყო, ერთი კოლოგამი ბური არ ყოფიდა დღემო. ახლა, როცა ქალიშვილობაში შედგა ფეხი, აიყვანა საკმელი. დღითი მშვირი მიღის სამეშუაზე იქიდანაც შინ მშვიერი ბრუნდება და სადღეზე ერთ ლუკმას წაიყვინდა. დადილუმი? ყაყაისსავით გაბოლდა ქალი ჩრდილში ამოღულ შრომასს დაღმეგავსა... თუ საღმე წაყვლის დაბაბრებს, ორი სა-

იქნებ მე ვარ დამანაშავე? მაგრამ რაში? სამი წლინ შიმშილზე ერთხელაც არ მიწყენინებია, ერთხელაც არ მოთქვამს ხმამაღალი სიტყვა. ყოველთვის ვეცდები, აბავშვებ და ოჯახი სამაგალითად შეაღდეს მოვლი. არც ჩემს თავს ვტოვებ უყურადღებოდ. ყველაფერს ვასწრებ და შინ მოსულ შემოდის, რაც უნდა დადილო იყო, მეუღლემ ხალისიანი და მომღმობრი მკვიებო, თვალუბში შევეუბრე, ის კი ისე იტყვა თანხის ქვისაგან იყოს ნაქანდაცევი.

ჩემი გულსიტყვილი ვეგობარა ქალს შეეჩივლა. სასიცილოდ არ ვთქვან: „ბიბო, რა ვაქუნებებს, ფულს ვაღლეც, კამასმასა და ჩამეც-დახურავს არ ვაგულებს, ვგრე მომბაროს ქმარმა და მის მეგობრობას რა თავი ეკლი. სად გავიწინლა მამაყაყის მეგობრობა?..

წუთო?... ხანდახან, როცა უმეღობრა შემხმარობს,

მ. რ.

ჰოლონუკი იუნიონი

მათ იქორწინ- ნეს

(ზელებონი)

მათ იქორწინეს,
მათ იქორწინეს
და მუშუდეს ცას მისწვდნენ ოცნებით.
დღესაც ცოცხლობენ, არ დახოცილან
და დაიძარბნენ უკვე ცოცხლები.
მათ ერძანებთი შემთხვევით ნახეს...
ორივე ტრფობის ცეცხლმა დადაგა.
ქალი ავებდა ღიმილის მახეს,
ვაჟი დეცა მუცით ქადაგად.
მერე თვალები გაუფართოვდათ,
სხვის გულში მკოვეს უვავილი შლილი.
ვაჟი გაქცა, ქალი გახოვდა
და უდებამოდ დატოვეს შვილი.
ახლა მშობლები სადღაც ტყებთან,
შვილი მათ ნატრობს, ვით შვს დაზუბა.
კიდევ კარგი, რომ დარჩა მებია,
კიდევ კარგი, რომ დარჩა ბაზუბა.

რამდენ გომოგარნივილი,
თეთრი წყარო.

ცოლი ქალაქში გაემგზავრა. იგი პირველად მართავდა მანქანას. უკან დაბრუნებულს, ქმარი ეკითხება:

- სინტერსოდ გაატარე დრო?
- შესანიშნავად!
- მანქანა ხომ დააყენე ვარაუდში?
- ნაწულობრივ.

...

— რა თემაზე უნდა ესაუბრო ქალს, რომ დაინტერესო? — შეეკითხა გამოუცდელი მამაკაცი გამოცდილს.

- მის სიღამაზეზე.
- მაგრამ, თუ ლამაზი არ არის?
- მაშინ რომელიმე სხვა ქალის სიმახინჯეზე.

...

ახლაგვარდა წვეილი მღინარის პირას სერიონობს. უკან დაბრუნებისას ვაჟი ეკითხება ქალიშვილს:

- წამოგვალ თუ არა ჩემთან ერთად ქვეყნიერების კიდევში?
- წამოვალ, ოღონდ ერთი პირობით — საღამოს ალყაფის კარების დახურვამდე შინ უნდა დავბრუნდე.

...

ღირებულების მდივანი ქალიშვილი ახსანავს ეუბნება:

- ღირებუტორი მეტისმეტად კმაყოფილია ჩემით. მხოლოდ რამდენიმე ლფა მასთან ვეუშობ და უკვე დამასაქტრა.
- რა გისაჩუქრა?
- ორთოვრფიული ლექსიკონი.

პროფესორი დამწეებ ქემის ეუბნება:
— თქვენი პირველი პაციენტი უკვე გმოჯანსაღდა. რატომღა ხართ ასე უუუნებოლ?

...

მომაკედვის საწლოთან ნოტარიუსი ზის და მის უკანასკნელ სურვილებს იყრის.

- მიმდა ჩემს საფლავზე კარგმა მუსიკოსმა დუკასმა, — ამბობს მომაკედვი.
- უკვე ჩაეწერება, — თქვა ნოტარიუსმა, — მაგრამ, რა მუსიკის მოსმენას ისურვებდით?

პოლონურიდან თარგმნა
მ. ზილბერგისგან

ბარეკანის პირველ და მეოთხე გვირღვამ მხატვარ დარეჯან ქნლამის ნამუშევრები

რედაქტორი მარიკა ბარათაშვილი	სარედ. კოლეგია: ნ. გურგენიძე, მ. კალანდაძე (პ. ვე. მდივანი), ზ. კვაჭაძე, თ. ლაშქარაშვილი, ვ. სირაძე, ქ. სიხარულიძე, ნ. შალუვაშვილი, ლ. შენგელია (მხატ. რედაქტორი), თ. წერეთელი, ნ. ჭავჭავაძე. ტექნიკატორი ქ. დემუროვა.	საქ. კვ ცენტრალური კომიტეტის გამომცემლობა
------------------------------------	---	---

რედაქციის მისამართი — ლენინის ქ. № 14. ტელეფონები — 99-98-71. 99-50-39. გადაცემა ასაწყობად 19/VI-69 წ. ხელმოწერილი დასაბეჭდოდ 30/VI-69 წ. ქალაქის ზომა 60X90/8, ფიზიკური ნაბეჭდი ფურცელი 3, სააბრეცევა-საგამომცემლო თამაზი 5,3.

ტირაჟი 100.000. შეკვ. № 2482. უც 10842.

საქ. კვ ც-ის გამომცემლობის სტამბა. თბილისი, ლენინის ქ. № 14.
ტიმოგრაფია იზდატელსტვა ცკ კპ გრუზი, თბილისი, ულ. ლენინა, 14.

უცვლდომიერი საზოგადოებრივ-პოლიტიკურა და მხატვრულ-ლიტერატურული ფურხალი „საქარეველოს ქალი“.
Ежемесячный общественно-политический и художественно-литературный журнал «Сакартвелოს კალი».
Издательство ЦК КП Грузии.

უხეხურა ქოქე თეილინი

ფოტო დ. იაკობაშვილისა

ИНДЕКС: 76178

17 29/34

